

Kuntoutuspsykoterapia

16.12.2024

Sisällysluettelo

1	Etuusohje	1
1.1	Asiakkaan kokonaistilanne	1
1.2	Kenelle myönnetään	2
1.2.1	Tavoite	3
1.2.2	Kohderyhmä	3
1.2.3	Alkuvaiheen hoito	4
1.2.4	Kuntoutussuunnitelma tai B-lääkärinlausunto	5
1.2.4.1	1. vuoden kuntoutussuunnitelma tai B-lääkärinlausunto	5
1.2.4.2	2. ja 3. vuoden jatkolausunnot	6
1.2.4.3	Kuntoutussuunnitelman tai B-lääkärinlausunnon sisältö	6
1.2.5	Kuntoutuspsykoterapian tarpeen arviointi	7
1.2.5.1	Päihteiden käyttö ja kuntoutuspsykoterapia	7
1.2.6	Terapiapalautteet	8
1.3	Hakeminen	8
1.3.1	Haku aika ja hakemukseen tarvittavat liitteet	9
1.3.2	Lisäselvitysten pyytäminen	10
1.3.3	Asiakas valitsee palveluntuottajan	10
1.3.3.1	Kuntoutuspsykoterapian palveluntuottajien hyväksyminen vahvistusmenettelyllä	10
1.3.3.2	Psykoterapeutin pätevyysvaatimukset	11
1.3.3.3	Koulutusvaatimukset	11
1.3.4	Kuntoutusryhmän vahvistuksen hakeminen	13
1.3.5	Kelan oikeus saada tietoja viranomaiselta	13
1.3.6	Kuka voi hakea kuntoutusta	14
1.3.6.1	Tiedonantovelvollisuus etuutta haettaessa	14
1.3.6.2	Huostaanotetun lapsen kuntoutuksen hakeminen	15
1.4	Kenelle kuntoutusvastuu kuuluu	15
1.4.1	Suhde muuhun kuntoutukseen	16
1.4.1.1	Hyvinvointialueen järjestämä lääkinällinen kuntoutus	16
1.4.1.1.1	Hyvinvointialueen järjestämät päihdepalvelut	16
1.4.2	Laitoshoito	17
1.4.3	Estävät kuntoutusetuudet	17
1.4.4	Ulkomailla saatava kuntoutus	18
1.4.4.1	Kuntoutuspsykoterapia ulkomailla	19
1.5	Palvelut	19
1.5.1	Yksilöpsykoterapia	20
1.5.2	Ryhmäterapia	20
1.5.3	Perheterapia	21
1.5.4	Paripsykoterapia	22
1.5.5	Kuvataidepsykoterapia	23
1.5.6	Musiikkiterapia nuorille	23
1.5.7	Vanhempien ohjauskäynnit	24
1.5.8	Hoito- ja ohjausneuvottelut	25

1.6	Terapian toteuttaminen	25
1.6.1	Myönnettävän terapian pituus ja käyntikerrat	25
1.6.2	Jatkopäätös 2. ja 3. vuodelle	26
1.6.3	Terapiakäynnin kesto ja kaksoiskäynnit	26
1.6.4	Terapian sovittu keskeyttäminen	27
1.6.5	Muut keskeytykset ja terapian jatko	27
1.6.6	Terapeutin vaihto kesken meneillään olevan terapian	28
1.6.7	Terapia psykiatrisen osastohoidon aikana	28
1.6.8	Etäkuntoutus kuntoutuspsykoterapiassa	29
1.6.9	Uusi psykoterapiajakso	31
1.7	Ratkaiseminen	32
1.7.1	Haastattelu	32
1.7.1.1	Ohjaus muuhun kuntoutukseen	32
1.7.2	Asiantuntijalääkärin arvion pyytäminen	33
1.7.3	Päätöksen antaminen	33
1.7.3.1	Kuntoutuspäätöksen pituus	33
1.7.3.2	Asiakas ei ole ilmoittanut terapeuttia	34
1.7.3.3	Terapeutti ei ole Kelan hyväksymä	34
1.7.3.4	Terapeutilla ei ole pätevyyttä kyseisen/haetun terapialajin antamiseen	34
1.7.3.5	Lääkärinlausunto on vanhenemassa	34
1.7.4	Vieraan kielen tulkkaus	35
1.7.4.1	Vieraan kielen tulkkauksen järjestäminen	35
1.7.5	Päätöksensaaajat	35
1.7.6	Päätöksestä tiedottaminen	38
1.7.6.1	Hyvinvointialueelle ja kuntaan tehtävät ilmoitukset	38
1.8	Ratkaisun jälkeen	38
1.8.1	Asiakkaan ilmoitusvelvollisuus muutoksista	39
1.8.1.1	Olosuhteiden muutos kuntoutuspsykoterapian voimassa olevan päätöksen ajalla	39
1.8.2	Keskeyttäminen	40
1.8.3	Asiakkaan kuuleminen	41
1.8.4	Tarkistaminen	41
1.8.5	Lakkauttaminen	42
1.9	Kuntoutuskustannusten korvaaminen	43
1.9.1	Korvattavat kustannukset	43
1.9.2	Terapiakäynnit	43
1.9.3	Matkakustannukset	44
1.9.3.1	Ohjaukset	44
1.9.3.2	Lausuntopalkkiot	45
1.9.4	Kustannukset, joita Kela ei korvaa	45
1.9.5	Korvauksen hakeminen	45
1.9.6	Maksaminen	46
1.9.7	Terapiakustannusten laskutusaika	47
1.9.8	Maksunsaajat	48
1.9.9	Maksaminen hyvinvointialueille	49
1.9.10	Maksuosoite	50

1.9.11 Ennakonpidätyksen yleiset periaatteet ja perusteet	51

1 Etuusohje

Etuusohjetta käytetään apuna etuuksien ratkaisutyössä. Ohje on ensisijaisesti tarkoitettu Kelan sisäiseen käyttöön.

Ohje julkaistaan Kelan intranetissä verkkosivuina ja pdf-muodossa sekä Kela.fi-sivuilla pdf-muodossa. Etuusohjetta täydentävät erikseen julkaistavat menettelyohjeet.

Tämä on Kelan kuntoutuspsykoterapian etuusohje, joka ohjaa Kelan valmistelu- ja ratkaisutyötä ja lisää sidosryhmien tuntemusta Kelan kuntoutuspsykoterapiasta. Etuusohjeen tekstissä terapeutilla tarkoitetaan psykoterapeuttia sekä musiikkiterapeuttia, joilla on Kelan pätevyys toimia kuntoutuspsykoterapian palveluntuottajana.

Kelalla on velvollisuus ohjata asiakasta muiden kuntoutuksen järjestäjien palveluihin ja tehdä yhteistyötä muiden kuntoutusta järjestävien tahojen kanssa.

Lue myös

Ammatillisen kuntoutuksen etuusohje

Vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen etuusohje

Harkinnanvaraisen kuntoutuksen etuusohje sekä

Kuntoutusrahan etuusohje.

Lue Kelan kuntoutus perustuu lakiin Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista (566/2005).

Tässä ohjeessa laista käytetään nimitystä Kelan kuntoutuslaki tai lyhennettä KKRL.

Kela korvaa kuntoutuspsykoterapiaa siten kuin KKRL 11 a ja 11 b §: issä säädetään.

1.1 Asiakkaan kokonaistilanne

Kela selvittää asiakkaan kokonaistilanteen ratkaisutyön mallin mukaisesti, kun etuuskäsittelijä

- käsittelee asiakkaan kuntoutushakemuksen
- osallistuu asiakkaan kokonaistilanteen ja kuntoutustarpeen selvittämiseen muussa yhteydessä.

Kuntoutuksen ratkaisutyössä etuuskäsittelijä

- tarkastelee asiakkaan kokonaistilannetta laaja-alaisesti
- selvittää asiakkaasta Kelassa saatavilla olevat tiedot
 - muut Kelan myöntämät etuudet, näiden asiakirjat sekä asiantuntijalääkärin arviot ja asiantuntijalausunnot
 - mahdolliset kuntoutuspalautteet
 - aiemmat kuntoutuspäätökset, muutoksenhakuasiat ja sairauspäiväraha-kaudet
 - yhteydenotot ja viestit
 - vammaisetuuden, sairauspäivärahan, työkyvyttömyyseläkkeen ja kuntoutusasioiden kommentit

- asiakasmuistioon ja kommentteihin kirjatut asiat
- asiakkaan toimittamat lisäselvitykset
- arvioi lisätiedon tarvetta ja tarvittaessa kysyy lisätietoa asiakkaalta itseltään tai muulta tarpeelliselta taholta (esim. hoitava taho, työeläkelaitos, tapaturmavakuutuslaitos)
- valmistautuu tarvittaessa kuntoutushaastatteluun kokoamalla asiat, joista hän keskustelee asiakkaan kanssa huomioi mahdollisen oikeuden muuhun etuuteen ja konsultoi tarvittaessa muun etuuden etuuskäsittelijää.

Etuuskäsittelijä huolehtii tiedonkulusta ja kirjaa tarpeelliset tiedot.

1.2 Kenelle myönnetään

Kela voi myöntää asiakkaalle kuntoutuspsykoterapiaa, kun etuuden myöntämisedellytykset täyttyvät ja hän on sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaan Suomessa vakuutettu.

Kelassa vakuuttamisasian tulee olla selvitetty ennen etuushakemuksen ratkaisemista.

Sairausvakuutuslain mukaan vakuutettuja ovat:

- Suomessa vakinaisesti asuvat ja heihin rinnastettavat, eli henkilöt, joiden katsotaan ulkomailla oleskelustaan huolimatta asuvan edelleen Suomessa.
- Suomessa työskentelevät ja yritystoimintaa harjoittavat henkilöt, vaikka he eivät vakinaisesti asuisikaan Suomessa.

Kuntoutuspsykoterapiaa ei myönnetä ulkomailla toimivalle palveluntuottajalle.

Kelan kuntoutuspsykoterapian asiakas on Suomessa sairausvakuutuslain mukaan vakuutettu 16-67-vuotias, jolla on asianmukaisesti tutkittu ja todettu mielenterveydenhäiriö, joka uhkaa hänen työ- tai opiskelukykyään.

Lisäksi asiakkaalla on

- tavoitteena työ- ja tai opiskelukyvyn edistäminen
- toteutunut vähintään kolmen kuukauden hyvän hoitokäytännön mukainen alkuvaiheen hoito
- asianmukaisesti laadittu kuntoutussuunnitelma tai B-lääkärinlausunto
- asianmukaisesti laadittu terapiapalautte, jos kyseessä on jatkot terapian hakeminen.

Ennen kuntoutuspsykoterapiaan ohjaamista terveydenhuollossa arvioidaan asiakkaan kannalta paras hoito- ja kuntoutusmuoto. Kelan kuntoutuspsykoterapiaa saavan asiakkaan kokonaishoitovastuu säilyy häntä hoitavalla taholla.

Myöntöedellytyksiä arvioitaessa huomioidaan asiakkaan kokonaistilanne. Kuntoutuspsykoterapiaa ei myönnetä, jos käytettävissä olevat muut hoito- tai kuntoutusmuodot ovat riittäviä asiakkaan työ- ja opiskelukyvyn parantamiseksi tai palauttamiseksi.

Kelalla on velvollisuus ohjata ja neuvoa asiakasta kuntoutusmahdollisuuksien selvittämiseksi ja tarpeellisen kuntoutuksen järjestämiseksi. Jos asiakas tarvitsee sellaista kuntoutusta, jota Kela ei järjestä, on asiakasta ohjaavan etuuskäsittelijän annettava tarvittaessa tietoa muista kuntoutusmahdollisuuksista tai palveluista ja niitä toteuttavista tahoista. Kelan etuuskäsittelijä tekee tarpeen mukaisesti yhteistyötä muita

palveluita järjestävien tahojen kanssa, jotta asiakas saisi sujuvasti tarvitsemansa palvelut.

Asiakkaalla on oikeus Kelan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvaan kuntoutukseen, kun laissa mainitut edellytykset täyttyvät.

Kela korvaa kuntoutuspsykoterapian kustannuksista enintään Valtioneuvoston asetuksessa vahvistettujen korvaustasojen mukaisen määrän. Asiakkaalle ei korvata ulkomailla annettua kuntoutuspsykoterapiaa.

Lue lisää KKRL 566/2005 11 a § ja 11 b §, [Valtioneuvoston asetus kuntoutuspsykoterapian korvaustasosta 1469/2015](#)

Lue lisää kuntoutuspsykoterapian ratkaisutyön prosessiohjeesta luvusta arvioi asiakkaan oikeus kuntoutukseen.

1.2.1 Tavoite

Kuntoutuspsykoterapian tavoitteena on tukea tai parantaa asiakkaan työ- tai opiskelukykyä, kuten

- turvata asiakkaan työelämässä pysyminen, sinne siirtyminen tai mahdollistamaan sinne palaaminen
- edistää asiakkaan työkykyä tai opinnoissa edistymistä
- välttää sairauspoissaoloja tai niiden pitkittymistä
- välttää varhaista työkyvyttömyyseläkettä.

Asiakkaan kokonaistilanne arvioiden työ- ja opiskelukyvyn saavuttaminen on mahdollista enintään kolmen vuoden kuntoutuspsykoterapian avulla.

Työelämätavoite kuntoutuspsykoterapiassa tarkoittaa ansiotyötavoitetta. Työelämässä olevilla tarkoitetaan nuorten ja aikuisten kohderyhmässä henkilöitä, jotka ovat työmarkkinoiden käytettävissä ja aktiivisesti työelämää hakeutumassa.

Kuntoutuspsykoterapia perustuu asiakkaan hoidosta vastaavassa terveydenhuollon yksikössä tehtyyn yksilölliseen kuntoutuksen tarpeen ja soveltuvuuden arvioon sekä kirjalliseen kuntoutussuunnitelmaan, joka sisältää psykiatrian erikoislääkärin lausunnon. Kuntoutussuunnitelmassa pitää perustella, miten asiakkaan hoito ja kuntoutuspsykoterapia muodostavat työ- ja opiskelukykyä tukevan ja parantavan toiminnallisen kokonaisuuden.

1.2.2 Kohderyhmä

Kuntoutuspsykoterapian asiakkaat jakautuvat nuorten ja aikuisten kohderyhmiin:

Nuoret

- Nuorten asiakaskohderyhmään kuuluvat 16–25-vuotiaat asiakkaat.
- Asiakas kuuluu nuorten kohderyhmään, jos hän ensimmäisen vuoden terapiajaksoa hakiessaan (hakemuspäivämäärä) on alle 26-vuotias. Nuorten kuntoutuspsykoterapiana alkanut terapia korvataan koko kolmen vuoden enimmäisajan nuorten psykoterapiana, vaikka asiakas täyttäisi 26 vuotta kesken kolmen vuoden terapiakokonaisuuden.

Aikuiset

- Aikuisten asiakasryhmään kuuluvat 26–67-vuotiaat asiakkaat.
- Kuntoutuspsykoterapian korvaaminen päättyy aina sen kuukauden lopussa, kun asiakas täyttää 68 vuotta.

Kuntoutuspsykoterapian kohderyhmiin kuuluvat asiakkaat, jotka täyttävät työelämätaavoitteen kriteerit eli

- ovat opiskelemassa tai työelämässä tai työelämään siirtyviä.
- lääketieteellisen arvion perusteella tarvitsevat kuntoutuspsykoterapiaa opiskelun tukemiseksi tai työelämässä pysymisen tai työelämään siirtymisen tukemiseksi sekä välttääkseen sairauslomia tai niiden pitkittymistä.
- ovat kuntoutustuella tai työkyvyttömyyseläkkeellä ja aiemmin myönnetystä työkyvyttömyyseläkkeestä huolimatta aktiivisesti pyrkivät työelämään ja heillä on realistinen ammatillisen kuntoutuksen suunnitelma.
- ovat jääneet vanhempain- tai perhevapaalle ja asiakkaan tiedoista ilmenee, että tarkoituksena on palata/siirtyä/hakeutua työelämään tai opiskelemaan.

1.2.3 Alkuvaiheen hoito

Kuntoutuspsykoterapian tarpeen arviointi etenee hoidon aikana terveydenhuollossa.

Kuntoutuspsykoterapia voi alkaa vasta, kun asiakas on saanut asianmukaista hoitoa vähintään kolme kuukautta diagnoosin tekemisen jälkeen.

Asianmukaisella hoidolla tarkoitetaan julkisen tai yksityisen terveydenhuollon yksikössä annettua hyvän hoitokäytännön mukaista hoitoa, johon sisältyy henkilön tilanteen kannalta tarpeellinen lääketieteellinen, psykiatrinen ja psykoterapeuttinen tutkimus ja hoito. Tarpeenmukaisen psykoterapeuttisen hoidon tulisi olla keskeisellä sijalla jo asiakkaan alkuvaiheen hoidossa, josta päävastuun kantaa julkinen terveydenhuolto. Asiakkaan kokonaishoidon alkuvaiheessa toteutettu psykoterapeuttinen hoito yhdistettynä hyvän hoitokäytännön mukaiseen kuntoutuspsykoterapian tarveselvitykseen sekä kuntoutussuunnitelman laatimiseen seuloisi kuntoutuspsykoterapiaan ne asiakkaat, jotka sitä lääketieteellisen arvion perusteella tarvitsevat ja jotka siitä eniten hyötyvät.

- Hoitosuhteen pitää jatkua hoitavaan psykiatriin, työterveyslääkäriin tai muuhun hoitavaan lääkäriin kuntoutuspsykoterapian aikana. Kuntoutuspsykoterapiasuhte ei korvaa hoitosuhdetta hoitavaan tahoon.

Alkuvaiheen hoidon tulee olla laajempaa kuin vain diagnoosin tekeminen tai lausuntoa varten tehdyt käynnit. Osana alkuvaiheen hoitoa asiakkaalla tulee olla mahdollisuus **Käypä hoito -suositusten** mukaisesti vaikuttavaksi osoitettuun aikarajoitteeseen

lyhytpsykoterapiajaksoon, jos muu alkuvaiheen hoitoon liittyvä psykososiaalinen tuki ei ole riittävää.

Alkuvaiheen hoidon aikana toteutetaan terveydenhuollossa asianmukainen hyvän hoitokäytännön mukainen kuntoutuspsykoterapian tarvearvio siitä,

- onko kuntoutuspsykoterapia asiakkaalle oikea-aikaista
- onko asiakas kuntoutuspsykoterapiaan valmis ja kykenevä, jotta hän pystyy siitä myös hyötymään

Lue lisää [Käypä hoito](#)-suosituksista.

1.2.4 Kuntoutussuunnitelma tai B-lääkärintlausunto

Kuntoutussuunnitelma voi olla joko itsenäinen asiakirja tai tarvittavat tiedot sisältävä B-lääkärintlausunto.

Kuntoutuspsykoterapia perustuu hoitosuhteen aikana tehtyyn yksilölliseen kuntoutuksen tarpeen ja soveltuvuuden arvioon sekä kuntoutussuunnitelmaan. Kuntoutussuunnitelma laaditaan asiakkaan hoidosta vastaavassa julkisen tai yksityisen terveydenhuollon yksikössä.

Kuntoutussuunnitelma ei ole Kelaa sitova asiakirja, vaan se on suositus, jota Kela käyttää muiden käytössään olevien tietojen ohella kuntoutuspäätöksen tekemiseen.

Kuntoutussuunnitelmassa pitää olla riittävät tiedot kuntoutuspsykoterapian myöntöedellytysten arvioimiseksi. Kuntoutussuunnitelma tai B-lääkärintlausunto ei saa olla yli vuotta vanhempi kuntoutuspsykoterapiaa haettaessa.

Kelan asiantuntijalääkäri arvioi asiakkaan kuntoutuspsykoterapian myöntöedellytykset silloin, kun kuntoutussuunnitelman tai B-lääkärintlausunnon tekee psykiatri, joka toimii myös asiakkaan psykoterapeuttina.

Lääkäri laatii asiakkaan kuntoutussuunnitelman tai B-lääkärintlausunnon tapaamalla asiakkaan kasvokkain tai etävastaanotolla kuvapuhelun kautta. Mikäli asiakas on tavannut lääkärin vastaanotolla tai kuvapuhelun kautta vuoden sisällä, voidaan lausunto hyväksyä puhelinvastaanoton perusteella tehtynä.

Lue lisää kuntoutuksen ratkaisutyön prosessiohjeen luvusta Kuntoutuspäätöksen valmistelu.

1.2.4.1 1. vuoden kuntoutussuunnitelma tai B-lääkärintlausunto

Ensimmäisen vuoden kuntoutuspsykoterapian lausunnon tai kuntoutussuunnitelman pitää olla psykiatrian, lastenpsykiatrian, oikeuspsykiatrian tai nuorisopsykiatrian erikoislääkärintlausunto.

Kuntoutussuunnitelma tai B-lääkärintlausunto sisältää psykiatrian erikoislääkärintlausunnon

- arvion diagnoosista ja kuntoutustarpeesta
- selvityksen käytetyistä hoidoista ja niiden vaikutuksista sekä siitä, miksi ne eivät ole olleet riittäviä tai miksi ne eivät muutoin tule kyseeseen.

Julkisen terveydenhuollon erikoissairaanhoidon psykiatrisissa yksiköissä (psykiatrin poliklinikka, mielenterveystoimisto, psykiatrian osasto) työskentelevien lääkäreiden lausunnot rinnastetaan psykiatrian erikoislääkärien lausuntoihin. Perusajatuksena on, että ko. yksikössä työskentelevä lääkäri saa tarvittavan ohjauksen psykiatrian erikoislääkäriltä. Myös lääketieteen kandidaatti voi kirjoittaa lausunnon, jos hän työskentelee erikoissairaanhoidon psykiatrisessa yksikössä lääkärinä ja saa lausunnon kirjoittamiseen tarvittavan ohjauksen psykiatrian erikoislääkäriltä.

Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon psykiatrisissa yksiköissä erikoistumisopintoja suorittavan lääkärin laatima kuntoutussuunnitelma tai B-lääkärinlausunto rinnastetaan psykiatrian erikoislääkärien lausuntoihin.

1.2.4.2 2. ja 3. vuoden jatkolausunnot

Kuntoutuspsykoterapian toisen tai kolmannen vuoden osalta voidaan hyväksyä myös muun hoitavan lääkärin lausunto, jos kuntoutus on edennyt suunnitelman mukaisesti.

Psykiatrin lausuntoa kuitenkin edellytetään jos

- terapiakäynnit ovat jääneet vähäisiksi ja toteutuneet epäsäännöllisesti
- terapia on keskeytynyt
- terapiassa ei ole edistytty tavoitteiden mukaisesti.

1.2.4.3 Kuntoutussuunnitelman tai B-lääkärinlausunnon sisältö

[Kuntoutussuunnitelma tai B-lääkärinlausunto](#) sisältää psykiatrian erikoislääkärin arvion diagnoosista ja asiakkaan kuntoutuksen tarpeesta. Kuntoutussuunnitelmasta tai B-lääkärinlausunnosta käy ilmi myös selvitys käytetyistä hoidoista ja niiden vaikutuksista sekä myös, miksi ne eivät ole olleet riittäviä tai miksi ne eivät muutoin tule kyseeseen.

Kuntoutussuunnitelmasta tai B-lääkärinlausunnosta tulisi käydä ilmi asiakkaan kokonaistilanteen lisäksi seuraavat kokonaisuudet:

- asianmukaisesti diagnosoitu mielenterveyden häiriö, joka uhkaa asiakkaan työ- tai opiskelukykyä
- sairauden vaikutus opiskelu- tai työkykyyn sisältäen muun muassa mahdolliset työkyvyttömyysjaksot tai sairaalahoitajakset
- diagnoosin tekemisen jälkeen alkuvaiheen hoito on kestänyt vähintään 3 kuukautta ja hoito on ollut hyvän hoitokäytännön mukaista
- selvitys siitä, miksi aikaisempi hoito ja kuntoutus ei ole ollut riittävää
- arvio kuntoutustarpeesta, soveltuvuudesta ja oikea-aikaisuudesta, sisältäen muun muassa päihdeanamneesin ja tiedon mahdollisesta lääkityksestä
- ennuste opiskelu- tai työkyvyn saavuttamisesta
- suositus psykoterapiamuodosta (yksilö-, ryhmä-, perhe-, pari-, kuvataide- ja musiikkipsykoterapia)
- suositus 16–25-vuotiaan nuoren omaisen ohjauksenkäynneistä sekä perustelut niiden tarpeellisuudesta

- tieto, missä asiakkaan hoito jatkuu kuntoutuspsykoterapian aikana.

Lääkäri voi myös suositella asiakkaalle lyhytkestoista kuntoutuspsykoterapiaa tarve ja sopivuus huomioiden. Kuntoutuspsykoterapiana ei kuitenkaan korvata aikarajoitteista asiakkaan hoitoon kuuluvaa lyhytterapiaa.

1.2.5 Kuntoutuspsykoterapian tarpeen arviointi

Kelan arvioinnissa huomioidaan asiakkaan kokonaistilanne. Kuntoutuspsykoterapian tarvetta arvioitaessa keskeistä on, tarvitseeko asiakas psykiatrisen hoidon lisäksi kuntoutuspsykoterapiaa pystyäksään opiskelemaan tai pysyäksään työkykyisenä tai välttääksään sairauslomia tai työkyvyttömyyseläkkeelle joutumista. Pitkittyvät sairauspäivärahasot lisäävät työkyvyttömyyseläkkeen todennäköisyyttä, joten ne huomioidaan Kelassa osana kuntoutustarvearviota.

Kuntoutuksen tarpeen arvioinnissa Kelassa huomioidaan erityisesti:

- asiakkaan kokonaistilanne suhteessa opiskelu- tai työkykyyn
- kuntoutuspsykoterapian oikea-aikaisuus
- asiakkaan valmiudet terapiatyöskentelyyn
- onko riittävät tiedot asiakkaan kuntoutushakemuksen ratkaisua varten saatu.

1.2.5.1 Päihteiden käyttö ja kuntoutuspsykoterapia

Jos kuntoutuksen tavoitteena on tukea työ- tai opiskelukykyä, Kela voi myöntää kuntoutuspsykoterapiaa.

Jos taas kuntoutuksen päätavoitteena on päihteettömyys, kyse on päihdekuntouksesta. Päihdekuntoutuksen järjestäminen kuuluu hyvinvointialueen vastuulle. Kela ei järjestä tai korvaa päihdekuntoutusta.

Kuntoutuspsykoterapiaa voidaan myöntää, kun päihdeongelman hoito on siinä vaiheessa, että tuloksellinen kuntoutuspsykoterapia on mahdollinen. Terveystuon tehtävänä on arvioida asiakkaan päihteiden käyttöä tai päihteettömyyttä. Arvio on tultava esille asiakkaan B-lääkärinlausunnossa tai kuntoutussuunnitelmassa.

- Kohtuullinen alkoholinkäyttö ei ole este kuntoutuspsykoterapian myöntämiselle.
- Satunnainen kannabiksen käyttö ei ole este kuntoutuspsykoterapian myöntämiselle
- Säännöllinen (viikoittainen) kannabiksen käyttö sen sijaan saattaa tulla esteeksi kuntoutuspsykoterapialle
- Muiden huumeiden satunnainenkin käyttö saattaa olla este kuntoutuspsykoterapian myöntämiselle

Diagnoosin varmistaminen

Kuntoutuspsykoterapian myöntäminen edellyttää, että asiakkaalla on asianmukaisesti diagnosoitu mielenterveyshäiriö. Jos asiakkaalla on päihdeongelma, mielenterveyshäiriön luotettava diagnosointi edellyttää yleensä jotakin seuraavista tilanteista:

- asiakas ei käytä päihteitä 4 viikkoon ennen diagnosointia
- mielenterveyshäiriön oireet ovat alkaneet ennen päihteiden käyttöä
- oireilua on päihteettömien jaksojen aikana
- oireet ovat pitkäkestoisia.
- Jos asiakas on käyttänyt huumeita pitkään tai runsaasti, mielenterveyshäiriön luotettava diagnosointi saattaa vaatia 4 viikkoa huomattavasti pidemmän päihteettömän jakson.

1.2.6 Terapiapalautteet

Kuntoutuspsykoterapian palveluntuottaja antaa kirjallisen palautteen terapian toteutumisesta asiakkaalle ja Kelaan. Palaute annetaan [lomakkeella KU 138](#). Jos terapeutti toimittaa terapiapalautteen muutoin, kuin lomakkeella KU 138, pitää palautteen sisältää samat tiedot kuin lomakkeelle kirjattaessa.

- Jos terapian on suunniteltu jatkuvan, terapeutin pitää antaa palaute viimeistään 4 viikkoa ennen meneillään olevan jakson päättymistä.
- Kun terapia päättyy tai terapeutti vaihtuu, toimittaa terapeutti palautteen Kelaan viipymättä terapian päättymisen jälkeen.
- Jos terapia jatkuu välittömästi sovitun keskeytyksen jälkeen, palautetta ei alkujaksosta tarvita.

Terapeutin kuntoutuspsykoterapian palaute sisältää tiedon toteutuneesta terapiasta ja tuloksellisuudesta huomioon ottaen terapialle asetetut tavoitteet.

Terapeutti laatii loppupalautteen myös erillisistä nuoren terapiaan liittyvistä vanhempien ohjauskäynneistä.

Terapiapalaute toimitetaan Kelaan viipymättä kuntoutuspsykoterapian päätyttyä.

Jos terapeutti ei ole toimittanut palautetta terapian päättyessä kuntoutuspäätöksen ohjeen mukaisesti, Kela pyytää palautetta terapeutilta.

Kuntoutuspsykoterapian vaikuttavuutta arvioidaan CORE-OM-mittarin avulla.

Asiakas täyttää CORE-OM-kyselylomakkeen, minkä jälkeen palveluntuottaja laskee asiakkaan vastausten perusteella kliinisen pistemäärän ja merkitsee sen terapiapalautelomakkeeseen (KU 138). Kyselylomaketta ei liitetä mukaan.

Mittaus tehdään terapian alussa ja lopussa ja terapian jatkoa haettaessa ja CORE-OM-mittauksen pistemäärä on osa terapiapalautetta.

Lue lisää: [CORE-OM-mittari - Yhteistyökumppanit - kela.fi](#)

1.3 Hakeminen

Etuuksille yhteinen Hallintolain soveltaminen ja asiointi toisen puolesta Kelassa - ohje, Asian vireillepanotavat ja Kuka voi hakea etuutta.

Asiakas hakee [kuntoutuspsykoterapiaa hakemuslomakkeella](#) ja [kuntoutussuunnitelmalla tai B-lääkäriinlausunnolla](#).

Hakemuksen tueksi voidaan liittää myös psykoterapeutin lausunto, jos psykoterapia on jo alkanut. Kuntoutuspsykoterapian tarpeen tulee perustua hyvän hoidon ja kuntoutuksen tarpeen kuvaavaan arviointilausuntoon.

Alkuperäisen lääkärinlausunnon lisäksi Kela hyväksyy lääkärinlausunnon kopion tai sähköisenä liitteenä toimitetun lääkärinlausunnon, ellei ole aihetta epäillä sen alkuperäisyyttä ja eheyttä. Lisäksi Kela hyväksyy etävastaanotolla (kuvapuhelu) laaditun lääkärinlausunnon. Jos asiakas on tavannut lääkärin vastaanotolla tai kuvapuhelun kautta vuoden sisällä, voidaan lausunto hyväksyä puhelinvastaanoton perusteella tehtynä.

Kuntoutushakemus tulee vireille sinä päivänä, kun asiakkaan hakemus on saapunut Kelaan.

Kuntoutusasian käsittely aloitetaan hakemuksen saavuttua Kelaan.

Asiakkaan on mahdollista hakea kuntoutuspsykoterapiaa eri kanavien kautta, kuten

- asiointipalvelu [OmaKelassa](#), vain asiakkaan oma hakemus
- kirjallisesti, lomakkeen voit täyttää ja tulostaa paperisena [Lomakkeet - kela.fi](#))
- suullisesti ([Suullinen_hakeminen_kypsy_O_uusi.pdf](#) (kela.fi)

1.3.1 Haku aika ja hakemukseen tarvittavat liitteet

Kela järjestää ja korvaa kuntoutusta aikaisintaan sen kalenterikuukauden alusta lukien, jolloin kuntoutushakemus on saapunut Kelaan. Asiakas voi hakea kuntoutuspsykoterapiaa aikaisintaan noin [kaksi kuukautta ennen terapian alkamisajankohtaa](#).

Kela käsittelee kuntoutuspsykoterapiahakemuksen, kun käytettävissä on kaikki hakemuksen liitteet.

Kela voi myöntää kuntoutuspsykoterapiaa aikaisintaan sen kalenterikuukauden alusta, jolloin

- asiakkaan hakemus on saapunut Kelaan ja
- lääkäri on tavannut asiakkaan ja laatinut lausunnon kuntoutuspsykoterapiaan.

Kuntoutus voidaan erityisestä syystä myöntää takautuvasti, kuitenkin enintään kuuden kuukauden ajalta.

Kela arvioi psykoterapian myöntämisen takautuvasti asiakkaan kokonaistilanteen perusteella. Erityinen syy voi olla esimerkiksi se, että asiakas ei ole vaikean sairautensa vuoksi voinut hakea kuntoutusta aiemmin.

Sovellettava lainkohta KKRL 41§

Lue myös asiakirjan siirrosta.

Kuntoutuspsykoterapiaa haettaessa tulee hakemuksen lisäksi olla seuraavat liitteet:

- 1. vuoden hakemuksessa B-lääkärinlausunto, jonka on laatinut psykiatrian erikoislääkäri tai tähän rinnastettava lääkäri.
- 2. vuoden hakemuksessa terapeutin palaute ensimmäisen vuoden toteutuneesta kuntoutuspsykoterapiasta. Lisäksi hakemuksen liitteenä tulee olla psykiatrin tai muun hoitavan lääkärin laatima B- lääkärintausunto.

- 3. vuoden hakemuksessa terapeutin palaute toisen vuoden toteutuneesta kuntoutuspsykoterapiasta. Lisäksi hakemuksen liitteenä tulee olla psykiatrin tai muun hoitavan lääkärin laatima B- lääkärinlausunto.

1.3.2 Lisäselvitysten pyytäminen

Etuuksille yhteinen Lisäselvitysten pyytäminen -ohje.

Lue myös lisää kuntoutuspsykoterapian prosessiohje kohdasta lisäselvitysten mahdollinen tarve hakemukseen.

1.3.3 Asiakas valitsee palveluntuottajan

Asiakas valitsee itse Kelan hyväksymän kuntoutuspsykoterapian palveluntuottajan eli psykoterapeutin tai musiikkiterapeutin. Kelan hyväksymän palveluntuottajan voi etsiä esimerkiksi Palveluntuottaja- hakupalvelusta. <https://www.kela.fi/palveluntuottajahaku>

Asiakas voi käydä terapeuttien luona arviointikäynneillä etsiessään itselleen soveltuvaa terapeuttia.

Kela suosittelee terapeuttia ja asiakasta laatimaan kirjallisen terapiasopimuksen ja käymään läpi sopimusehdot jo arviointikäyntien yhteydessä ennen kuntoutuspsykoterapian aloittamista. Kela kuitenkin suosittelee allekirjoittamaan sopimuksen vasta asiakkaan saatua Kelan päätöksen kuntoutuspsykoterapiasta. Terapeutti antaa sopimuksesta kopion asiakkaalle.

Sopimukseen on hyvä kirjata psykoterapian toteuttamiseen liittyviä käytännön asioita kuten esimerkiksi

- sopimusehdot huomioiden muun muassa Kelan menettelyohjeet
- laskutuskäytännöt
- loma-ajat
- terapiakäynnin peruminen ja mahdolliset korvaukset peruuntuneista käynneistä

Kelan kuntoutuspsykoterapiaa antavalla terapeutilla tulee olla Kelan pätevyys haettuun terapiamuotoon (yksilö-, ryhmä-, perhe-, pari-, kuvataidepsykoterapia- ja musiikkiterapia).

Lue lisää kuntoutuspsykoterapian ratkaisutyön prosessiohjeesta.

1.3.3.1 Kuntoutuspsykoterapian palveluntuottajien hyväksyminen vahvistusmenettelyllä

Kela korvaa kuntoutuspsykoterapiaa Kelan palveluntuottajarekisteriin merkityille palveluntuottajille, jotka merkitään rekisteriin vahvistusmenettelyn kautta. Vahvistusmenettelyssä Kelan Työ- ja toimintakykytuuksien osaamiskeskuksen kuntoutusryhmä tutkii psykoterapeuttien pätevyystiedot ja hyväksyy heidät kuntoutuspsykoterapian palveluntuottajiksi.

Osaamiskeskuksen kuntoutusryhmä rekisteröi vahvistuksena terapeuttien tiedot Kuntoutuksen palveluntuottajarekisteriin. Rekisteriin merkitään terapeuttien terapiakoulutus, osoite- ja yhteystiedot, Y-tunnus, terapiasuuntaus sekä vahvistetut hintatiedot.

1.3.3.2 Psykoterapeutin pätevyysvaatimukset

Kelan kuntoutusta voivat antaa vain tietyt koulutus- ja muut edellytykset täyttävät terapeutit.

Pätevyyden vahvistaminen ja koulutusvaatimukset

Kuntoutuspsykoterapiaa voi antaa henkilö, joka on suorittanut yliopiston tai yliopiston yhdessä muun koulutusorganisaation kanssa järjestämän psykoterapeuttikoulutuksen ja jolle Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Valvira on antanut oikeuden käyttää psykoterapeutin ammattinimikettä. Ennen 31.12.2011 alkaneen koulutuksen tulee olla Valviran hyväksymä psykoterapeuttikoulutus.

Terapeutilla on oltava työnohjaus järjestettynä siinä vaiheessa, kun hän hakee Kelan kuntoutuspsykoterapian palveluntuottajaksi. Työnohjauksen tulee jatkua niin kauan, kun terapeutti toimii Kelan kuntoutuspsykoterapian toteuttajana.

1.3.3.3 Koulutusvaatimukset

Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen (564/1994) asetusmuutoksen (1120/2010) mukaan psykoterapeutina toimiminen edellyttää 31.12.2011 alkaen vähintään 60 opintopisteen laajuisia opintoja ja osaamisen osoitusta näytöllä.

Psykoterapeutilla tulee olla vähintään edellä mainitun asetuksen mukainen koulutus siihen terapiaan, jota hän Kelan asiakkaille antaa. Musiikkiterapeutin koulutusvaatimukset on erikseen selvitetty jäljempänä.

Ulkomailla suoritettujen tai yhteistyössä ulkomaisen yliopiston kanssa suoritettujen psykoterapiakoulutusten osalta tulee koulutus hyväksyttävä Valvirassa ennen Kelan pätevyuden vahvistuksen hakemista.

Paripsykoterapia

Paripsykoterapiaa voi antaa psykoterapeutti, jolla on oikeus käyttää psykoterapeutin nimikesuojattua ammattinimikettä ja jolla on

- vähintään erityistason (ET) tai 60 op. paripsykoterapiakoulutus tai
- vähintään erityistason (ET) perheterapiakoulutus ja sen lisäksi täydennys-/lisäkoulutuksena erillinen 1–2 vuoden pariterapiakoulutus (30 op).

Koulutuksen jälkeen terapeutilla tulee olla työnohjaus, kuten edellä on selvitetty.

Kuvataidepsykoterapia

Kuvataidepsykoterapiaa voi antaa psykoterapeutti, jolla on oikeus käyttää psykoterapeutin nimikesuojattua ammattinimikettä ja jolla on

- vähintään 60 op. laajuiset kuvataideterapiaopinnot

Koulutuksen jälkeen terapeutilla tulee olla työnohjaus, kuten edellä on selvitetty.

Musiikkiterapia

Musiikkiterapeutin koulutukseksi hyväksytään loppuun suoritettu

- Sibelius-Akatemian Helsingin, Kuopion tai Seinäjoen koulutuskeskuksen koulutus

- Jyväskylän yliopiston musiikkiterapian maisterikoulutusohjelma
- Eino Roihan Instituutissa musiikkiterapeutin koulutus
- Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun sosiaalialan yksikön musiikkiterapiakoulutus
- Pirkanmaan ammattikorkeakouluun kuuluvassa Tampereen sosiaalialan oppilaitoksen sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto, kuntoutusalan koulutusohjelma / musiikkiterapian suuntautumisvaihtoehto
- Turun ammattikorkeakoulun Taideakatemia musiikkiterapiakoulutus.

Osa musiikkiterapeuteista voi saada psykoterapeutin nimikesuojatun ammattinimikkeen käyttöoikeuden, mutta se ei ole koulutusvaatimuksena. Koulutuksen jälkeen terapeutilla tulee olla työnohjausta, kuten edellä on selvitetty.

- Sovellettavat lainkohdat

(Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994)

(Asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä 564/1994)

(Asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen muuttamisesta 1120/2010)

(Asetus kuntoutuspsykoterapian korvaustasosta 1258/2010)

Koulutuksen jälkeen terapeutilla tulee olla työnohjaus, kuten edellä on selvitetty.

Muut edellytykset

Kelan kuntoutuspsykoterapiaa antavan terapeutin tulee olla itse työkykyinen. Jos terapeutti tulee osittain tai kokonaan työkyvyttömäksi, hänen mahdollisuutensa toimia Kelan kuntoutuspsykoterapian palveluntuottajana harkitaan tapauskohtaisesti asiakkaiden tilanteet huomioiden. Silloin kun terapeutti on psykiatrisen sairauden vuoksi työkyvytön hän ei voi toimia Kelan tuella järjestettävän kuntoutuspsykoterapian palveluntuottajana.

Toisen terapialajin hyväksyminen ja siirtymäaika

- Ennen asetusmuutosta 31.12.2011 alkaneet kotimaiset koulutukset hyväksytään edelleen Kelassa aiemman käytännön mukaan (vähintään ET-tason tai 60 op. psykoterapiakoulutus).
- Asetusmuutoksen 1.1.2012 jälkeen alkaneet kotimaiset koulutukset hyväksytään Kelassa siirtymäajalla.

Siirtymäaika

Pätevyys toiseen terapialajiin voidaan edelleen Kelassa vahvistaa aiemman käytännön mukaan sellaisen koulutuksen (vähintään ET-tason tai 60 op.) perusteella, joka on alkanut asetusmuutoksen 1.1.2012 jälkeen mutta ennen 31.5.2019.

- Siirtymäajan päätyttyä, 31.5.2019 jälkeen alkaneiden koulutusten osalta on Valvirasta haettava merkintä uuteen koulutukseen liittyen ennen kuin pätevyiden vahvistamista haetaan Kelasta. Näin siitä huolimatta, että kyseessä olisi toisen terapiamuodon koulutus ja terapeutilla olisi jo ennestään Valviran hyväksymä psykoterapeutin ammattinimikkeen käyttöoikeus.

Toisen terapiasuuntauksen merkitseminen

Toisen terapiasuuntauksen lisääminen psykoterapeutin tietoihin edellyttää vähintään 30 op. koulutusta kyseiseen terapiasuuntaukseen. Uudella suuntauksella ei ole vaikutusta psykoterapeutille vahvistettuihin terapialajeihin.

Työnohjausvaatimukset

Työnohjaajan allekirjoittamasta selvityksestä tulee ilmetä; työnohjattavan nimi, käytettävyys, milloin työnohjaus on alkanut ja miten se jatkuu. Työnohjauksen tarve vaihtelee toteutuen käytännössä yleensä kerran 1–2 kuukauden aikana.

Psykoterapian työnohjaajana voi toimia vähintään erityistason koulutuksen suorittanut psykoterapeutti, jolla on riittävä kokemus terapiatyöstä ja työnohjauksesta. Hyvä olisi, jos työnohjaajalla on lisäksi suoritettuna työnohjauskoulutus, tämä ei kuitenkaan ole edellytys. Yleensä työnohjaajalla on käytännössä saman terapialajin eli yksilö-, ryhmä-, perheterapian tai paripsykoterapian koulutus. Lähtökohtaisesti työnohjaajan teoreettinen viitekehys tulee olla sama kuin työnohjattavalla. Jos viitekehys ei ole sama, tulisi asiasta olla lyhyt perustelu työnohjaajan allekirjoittamassa selvityksessä (esimerkiksi käytännön mahdollisuudet järjestää työnohjausta).

1.3.4 Kuntoutusryhmän vahvistuksen hakeminen

Koulutusselvitystä varten psykoterapeutit toimittavat työ- ja toimintakykyetuuksien osaamiskeskuksen kuntoutusryhmälle täytetyn Selvityksen psykoterapeutin ja musiikkiterapeutin pätevydestä ja toiminnasta ([Ku 118](#)). Lomake on tulostettavissa Kelan internetsivuilta www.kela.fi/kuntoutuspsykoterapia.

Pätevyyselvitykseen on liitettävä kopiot todistuksista:

- suoritettut ammatilliset tutkinnot (terveydenhuollon tutkinto ja/tai viimeisin ammatillinen tutkinto)
- Valviran päätös psykoterapeutin ammattinimikkeen käyttöoikeudesta
- terapiakoulutus
- työnohjaajan allekirjoittama selvitys tämänhetkisestä työnohjauksesta
- terapiakoulutukseen liittyvä täydennys- ja jatkokoulutus (pääsääntöisesti vähintään 30 opintopistettä)

Osaamiskeskuksen kuntoutusryhmä merkitsee palveluntuottajarekisteriin Kelan vahvistuksena tiedot niistä psykoterapeuteista, joiden antamaa psykoterapiaa tuetaan Kelan kuntoutuksena. Vahvistus tehdään joko yksilö-, ryhmä-, perheterapiana, paripsykoterapiana tai kuvataidepsykoterapiana. Nuorten kuntoutuspsykoterapian osalta vahvistus voidaan tehdä myös musiikkiterapiaan.

1.3.5 Kelan oikeus saada tietoja viranomaiselta

Kelalla on oikeus saada käsiteltävänä olevan etuuden ratkaisemista varten välttämättömät tiedot:

- valtion ja hyvinvointialueen viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä
- Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta
- Potilasvakuutuskeskukselta ja Liikennevakuutuskeskukselta
- työnantajalta, työttömyyskassalta ja työpaikkakassalta
- oppilaitokselta, oppisopimuskoulutuksen järjestäjältä ja Työllisyysrahastolta.

Lisäksi Kelalla on oikeus saada pyynnöstä kuntoutusetuuden ratkaisemista varten lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöltä sekä terveydenhuollon toimintayksiköltä, sosiaalipalvelun tuottajalta ja muulta hoitolaitokselta sekä muulta kuntoutuksen toteuttajalta lausunto ja välttämättömät tiedot etuuden asiakkaan potilasasiakirjoista, terveydentilasta, sairaudesta, vammaisuudesta, työ- ja toimintakyvystä sekä hänen hoidostaan ja kuntoutuksestaan ja niihin liittyvistä etuuksista ja korvauksista.

Sovellettavat lainkohdat KKRL (566/2005) 59 §), Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994) ja Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992)

1.3.6 Kuka voi hakea kuntoutusta

Kuntoutuspsykoterapiaa voi hakea

- asiakas itse
- huoltaja
- edunvalvoja
- edunvalvontavaltuutettu
- asiamies tai valtuutettu
- hyvinvointialueen sosiaalityöntekijä huostaan otetulle alaikäiselle.

Lue lisää Etuuksille yhteinen Hallintolain soveltaminen ja asiointi toisen puolesta Kelassa -ohjeesta

Kuka voi hakea etuutta

KKRL 42 §

Lue lisää Toisen puolesta asiointi 11 - 15 § (kela.fi)

1.3.6.1 Tiedonantovelvollisuus etuutta haettaessa

Asiakas hakee kirjallisesti kuntoutusetuutta Kelalta. Hänen on esitettävä Kelalle selvitys kuntoutuslain mukaista etuutta koskevan hakemuksen ratkaisuun, kuntoutuksen sisältöön ja etuuden määrään vaikuttavista seikoista sekä annettava muut etuuksien maksamista varten tarpeelliset tiedot.

Jos asiakas ei toimita vaadittuja tietoja ja selvityksiä, Kelan etuuskäsittelijä pyytää niitä häneltä. Asiakkaalle varataan kohtuullinen määräaika tietojen ja selvitysten esittämiseksi.

Kohtuullisena aikana pidetään yleensä kahta viikkoa, mutta pyydetyn selvityksen laadusta riippuen aika voi olla pitempikin. Tarpeellisia tietoja ja selvityksiä pyydettyäessä asiakkaalle kerrotaan, että tietojen toimittamatta jättäminen johtaa asian ratkaisemiseen käytettävissä olevien tietojen perusteella.

Jos asiakas pyynnöstä huolimatta kieltäytyy antamasta hakemuksen ratkaisemiseksi tarpeellista tietoa tai esittämästä sellaista selvitystä, jota häneltä kohtuudella voidaan vaatia, kuntoutushakemus voidaan ratkaista käytettävissä olevien tietojen perusteella. Käytännössä tämä tarkoittaa yleensä hakemuksen hylkäämistä.

Sovellettava lainkohta (KKRL 566/2005 44 §)

Sovellettava lainkohta (KKRL 566/2005 43 § 1 mom.)

1.3.6.2 Huostaanotetun lapsen kuntoutuksen hakeminen

Jos lapsi on otettu hyvinvointialueen sosiaalihuollon toimielimen huostaan, sillä on oikeus hakea lapselle kuuluvaa etuutta. Perhehoitaja voi olla mukana kuntoutuksen suunnittelussa ja hakemisessa. Lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän pitää olla tietoinen lapsen kuntoutuksen tarpeesta ja hakemisesta ja hän allekirjoittaa hakemuksen. Sosiaalityöntekijä tiedottaa perhehoitajaa päätöksestä.

Lastensuojelulaki (417/2007) 45 §, 52 §

1.4 Kenelle kuntoutusvastuu kuuluu

Kelalla on velvollisuus ohjata ja neuvoa asiakasta kuntoutusmahdollisuuksien selvittämiseksi ja tarpeellisen kuntoutuksen järjestämiseksi.

Asiakkaan lääkinnällisen kuntoutuksen järjestämisvastuu on jaettu eri toimijoiden kesken. Jos asiakkaan kuntoutustarve liittyy sairaanhoitoon, hyvinvointialue järjestää kuntoutuksen. Hyvinvointialue laatii yhdessä asiakkaan kanssa lääkinnällisen kuntoutuksen suunnitelman siten, että kuntoutuskokonaisuus on mahdollista toteuttaa asiakkaan voimavarat huomioiden.

Jos asiakkaalla on kuntoutuslain mukainen oikeus kuntoutukseen, sen järjestää Kela.

Kelan on hyvä ohjata asiakasta oikean palvelun piiriin silloin, kun

- järjestämisvastuu kuuluu jollekin toiselle taholle
- Kela hylkää kuntoutushakemuksen.

Hyvinvointialueen pitää järjestää sosiaalihuoltolain mukaiset toimintakykyä tukevat palvelut ja kuntoutus, esimerkiksi päihdekuntoutus.

Työeläkelaitokset järjestävät ja tukevat ammatillista kuntoutusta, jos järjestämisvastuu ei kuulu Kelalle.

Vakuutusyhtiöt korvaavat kuntoutusta, jos asiakas on

- ollut liikennevahingossa
- ollut työtapaturmassa
- sairastunut ammattitautiin
- on loukkaantunut asepalveluksessa
- on loukkaantunut puolustuslaitoksen työssä työvelvollisena tai palveluksessa olevana.

Lue lisää Sosiaalihuoltolaki 1301/2014

1.4.1 Suhde muuhun kuntoutukseen

Kelan kuntoutuslaissa on määritelty sellaiset estävät kuntoutusetuudet, jotka rajoittavat Kelan velvollisuutta järjestää ja korvata kuntoutusta. Kelalla on lakisääteinen velvollisuus ohjata asiakasta oikean palvelun piiriin silloin, kun kuntoutusvastuu kuuluu jollekin toiselle taholle.

1.4.1.1 Hyvinvointialueen järjestämä lääkinnällinen kuntoutus

Kela korvaa kuntoutuspsykoterapiaa laissa säädettyjen edellytysten täytyessä. Siltä osin kuin Kelan kuntoutuspsykoterapian korvaamisen edellytykset eivät täyty, vastuu tarvittavan psykoterapeuttisen kuntoutuksen järjestämisestä on julkisella terveydenhuollolla.

Hyvinvointialueen on huolehdittava alueensa asukkaiden mielenterveyspalveluiden järjestämisestä. Järjestämisvelvollisuus perustuu mielenterveyslakiin ja terveydenhuoltolakiin.

Hyvinvointialueen on järjestettävä alueensa asukkaiden mielenterveyden hoito, johon kuuluu:

- terveydenhuollon palveluihin sisältyvä mielenterveyttä suojaaviin ja sitä vaarantaviin tekijöihin liittyvä ohjaus ja neuvonta sekä tarpeenmukainen yksilön, perheen ja muiden läheisten psykososiaalinen tuki ja sen yhteensovittaminen;
- mielenterveyden häiriöiden ehkäiseminen, tutkimus, hoito ja lääkinnällinen kuntoutus monimuotoisina palveluina.

Jos kuntoutusta ei järjestetä Kelan toimesta, ohjataan asiakas hyvinvointialueensa terveyspalveluiden piiriin.

Lue lisää

[Mielenterveyslaki 1116/1990](#) 3 § (1 mom)

[Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021](#) 8 § (1 mom.)

[Terveydenhuoltolaki 1326/2010](#) 27 § (1 mom. 1-2 kohdat)

[Laki hyvinvointialueesta 611/2021](#) 7 § (1 mom. 1-5 kohdat)

1.4.1.1.1 Hyvinvointialueen järjestämät päihdepalvelut

Hyvinvointialueen on huolehdittava alueensa asiakkaiden päihdepalvelujen järjestämisestä.

Kela ei järjestä varsinaisia päihdekuntoutuspalveluja.

Hyvinvointialueen on järjestettävä alueensa asukkaiden päihde- ja riippuvuushoito, johon kuuluu:

- terveydenhuollon palveluihin sisältyvä ohjaus ja neuvonta, joka koskee päihteettömyyttä ja riippuvuuksilta suojaavia ja niitä vaarantavia tekijöitä sekä

päihteisiin ja riippuvuuksiin liittyviä terveyttä ja turvallisuutta vaarantavia tekijöitä; sekä

- päihdehäiriöiden ja muiden riippuvuushäiriöiden ehkäiseminen, tutkimus, hoito ja kuntoutus monimuotoisina palveluina.

Päihdepalvelujen saamiseksi asiakas on hyvä ohjata olemaan yhteydessä hyvinvointialueen sosiaali- tai terveystalouden puoleen.

Kela maksaa kuntoutusrahaa päihdehuoltolain mukaiseen perhekuntoutukseen osallistuville ja tiettyjen edellytysten täytyessä myös yksilökuntoutukseen osallistuville.

Lue lisää

[Päihdehuoltolaki 41/1986](#)

[Päihdehuoltoasetus 653/1986](#)

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014

Sosiaalihuoltoasetus 607/1983

Laki hyvinvointialueesta (611/2021)

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021)

Terveydenhuoltolaki 1326/2010

1.4.2 Laitohoito

Ympäri vuorokautisen psykiatrisen osastohoidon aikana ei korvata kuntoutuspsykoterapiaa. Terapia voi jatkua, kun osastohoito päättyy ja asiakkaan vointi on siinä määrin kohentunut, että kuntoutuspsykoterapia on jälleen tarkoituksenmukaista.

- Avomuotoisen hoidon aikana, kuten esimerkiksi päiväosasto- tai kotisairaalahoidon aikana, terapian tukemista on mahdollista jatkaa. Tämä edellyttää, että terapia ei toteudu päivittäisen osastolla olon aikana. Jatkamisen tarkoituksenmukaisuus arvioidaan aina tapauskohtaisesti asiakkaan kokonaistilanne huomioon ottaen ja yhteistyössä terapeutin ja hoitavan tahon kanssa.
- Laitohoidon alkamisesta tulee aina viipymättä ilmoittaa Kelaan.

1.4.3 Estävät kuntoutusetuudet

Kela ei järjestä kuntoutusta, jos asiakas voi saada kuntoutusta tai korvausta sen kustannuksista jonkin seuraavan lain perusteella:

- Työtapaturma- ja ammattitautilaki
- Maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaki
- Laki liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta
- Sotilasvammalaki
- Sotilastapaturmalaki
- Laki sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta
- Laki tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä.

Tällöin kuntoutuksen korvausvelvollisuus on kokonaan vakuutusyhtiöllä tai Valtiokonttorilla, josta asiakas ensisijaisesti hakee kuntoutusta. Vakuutusyhtiön

ohella korvausvelvollisuus voi tietyissä tapauksissa (esim. vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyönti) olla Liikennevakuutuskeskuksella tai Tapaturmavakuutuskeskuksella.

Kela voi kuitenkin järjestää tai korvata kuntoutusta, jos asian käsittely ensisijaisella taholla viivästyy. Ensisijainen taho voi tällöin antaa asiakkaalle viivästymistodistuksen Kelan kuntoutuksen hakemista varten. Todistuksen perusteella asiakkaan oikeus ensisijaiseen etuuteen siirtyy Kelalle sen maksamaa etuutta vastaavalta osuudelta.

Jos vakuutusyhtiö on hylännyt asiakkaan oikeuden kuntoutukseen kokonaisuudessaan ja hylkäävä päätös on toimitettu Kelaan, voidaan haettu kuntoutus myöntöedellytysten täytyessä myöntää.

Kelassa kuntoutustarpeen arvioimisessa noudatetaan vakuutusyhtiön linjaa. Jos vakuutusyhtiö on korvannut osan ja hylännyt osan kuntoutuksesta, koska sitä ei ole katsottu tarpeelliseksi tapaturman, liikennevahingon tai sotilasvamman perusteella, Kela ei voi järjestää hylättyä kuntoutusta. Kela ei voi myöskään järjestää kuntoutusta, jos vakuutusyhtiö on hylännyt kuntoutuksen jatkon sillä perusteella, että se ei ole tarpeen. Vakuutusyhtiö korvaa tarvittavan kuntoutuksen asiakkaalle.

Jos vakuutusyhtiö on korvannut osan ja hylännyt osan kuntoutuksesta, koska se ei katso kuntoutustarpeen johtuvan tapaturmasta, liikennevahingosta tai sotilasvammasta, voidaan haettu kuntoutus myöntöedellytysten täytyessä myöntää. Näin toimitaan myös silloin, kun kuntoutuksen jatko on hylätty sillä perusteella, että tarve ei johdu tapaturmasta.

Lue prosessit- sivustolta tarkemmin LITA- yhteistyöstä:

- LITA- ohje toimeenpanijoille kuntoutusetuuksissa
- LITA- yhteystiedot
- Lue prosessiohjeesta vaativa lääkinnällinen kuntoutus kohta Estävät kuntoutusetuudet tai muun lain mukainen korvaus
- Lue prosessiohjeesta kuntoutuspsykoterapia kohta Estävät kuntoutusetuudet tai muun lain mukainen korvaus

1.4.4 Ulkomailta saatava kuntoutus

Jos Suomesta kuntoutusetuutta hakeva tai saava saa ulkomailta etuutta, joka Suomesta saatuna vaikuttaisi kuntoutuksen järjestämisvelvollisuuteen tai kustannuksista maksettavien korvausten määrään, tämä ulkomainen etuus rinnastetaan vastaavaan suomalaiseen etuuteen.

Jos vakuutettu on saanut ulkomailta siellä sovellettavien lakien tai muiden velvoittavien määräysten nojalla korvausta esimerkiksi tapaturmasta, ammattitaudista tai liikennevahingosta ja korvaukseen sisältyy kuntoutus, tällainen ulkomainen etuus syrjäyttää Kelan järjestämisvelvollisuuden samalla tavalla kuin vastaava kotimainen etuus Kelan kuntoutuslain 13 §:n mukaan.

Korvausta ei makseta Kelan kuntoutuslain mukaan, jos kuntoutuja on saanut korvauksen, joka vastaa oleskelumaan vakuutettujen korvausta kuntoutuksesta. Tämä koskee esimerkiksi EU-maissa annettua kuntoutusta silloin, kun vakuutetulla on oikeus kuntoutustoimenpiteisiin ja etuuksiin samasta kuntoutuksesta sosiaaliturva-asetuksen (883/2004) perusteella.

Sovellettava lainkohta (KKRL 566/2005 16 §)

Sovellettava lainkohta (KKRL 566/2005 16 §)

1.4.4.1 Kuntoutuspsykoterapia ulkomailla

Kuntoutuspsykoterapiaa voidaan korvata [etäkuntoutuksena](#) silloin, jos asiakas esimerkiksi opiskelee tai on töissä ulkomailla.

Edellytyksenä on, että

- asiakas on edelleen sairausvakuutuslain mukaan vakuutettuna Suomessa ja
- terapeutti työskentelee Suomessa.

Kuvapuhelun välityksellä ulkomaille toteutettua terapiaa koskevat samat ohjeet, jotka on kerrottu korvaamisen edellytyksistä Suomessa.

On huomioitava, että asiakkaan on lähtökohtaisesti oltava hoitohetkellä fyysisesti Suomessa, jotta potilasvakuutus turva on voimassa. Asiakkaan tilapäisen ulkomailla oleskelun osalta Potilasvakuutuskeskus arvioi vakuutusturvan voimassaolon tapauskohtaisesti.

Potilasvakuutusturvan osalta on saatavilla tarkempia lisätietoja [Potilasvakuutuskeskuksen sivuilta](#).

1.5 Palvelut

Kela korvaa kuntoutuspsykoterapiana lääketieteellisesti perusteltua kuntouttavaa psykoterapiaa. Kuntoutuspsykoterapian pitää olla hyvän kuntoutuskäytännön mukaista ja perustua erityisasiantuntemukseen ja -osaamiseen.

Kela korvaa kuntoutuspsykoterapiana

- yksilöterapiaa
- ryhmäterapiaa
- perheterapiaa
- paripsykoterapiaa
- kuvataidepsykoterapia yksilö- tai ryhmäterapiana
- musiikkiterapiaa yksilö- tai ryhmäterapiana (vain nuorille)

Lisäksi korvataan terapiaan sisältyvät hoito- ja ohjausneuvottelut sekä nuoren terapiaan liittyvät vanhempien ohjauskäynnit.

Kelan kuntoutuspsykoterapiaa antavalla terapeutilla tulee olla vahvistus haettuun terapiamuotoon. Kuntoutuspäätöstä tehdessään etuuskäsittelijän tulee tarkastaa terapeutin vahvistus palveluntuottajarekisteristä (OSKY-kysely).

Lue lisää [Hyvät kuntoutuskäytännöt palveluntuottajille – Yhteistyökumppanit | Yhteistyökumppanit | Kela](#)

1.5.1 Yksilöpsykoterapia

Yksilöpsykoterapia on suunniteltua ja tavoitteellista kuntoutusta, joka perustuu asiakkaan ja psykoterapeutin väliseen luottamukselliseen työskentelyyn. Psykoterapiasuuntauksia on erilaisia taustateorian ja käytettävien menetelmien osalta.

- Yksilöpsykoterapiaa voidaan korvata kolmen vuoden aikana enintään 200 käyntikertaa.
- Kuntoutuspäätökset tehdään vuodeksi kerrallaan ja vuodessa terapiaa voidaan korvata enintään 80 käyntikertaa.
- Kuntoutuspsykoterapia voi toteutua lyhytkestoisempuna terapiana, jos se on asiakkaan kokonaistilanne huomioon ottaen perusteltua. Tällöin käyntikertoja voi olla asiakkaan tarpeen mukaisesti vähemmän kuin 80 vuodessa. Terapia voi toteutua intensiivisesti esimerkiksi kertaviikkoisena vuotta lyhyemmän ajanjakson kuluessa.
- Kuntoutuspäätös tehdään 26–67-vuotiaiden aikuisten psykoterapiana tai 16–25-vuotiaiden nuorten psykoterapiana.
- Käyntikerran kesto voi olla asiakkaan tarpeista lähtien 45-60 minuuttia. Käyntikerta voi toteutua myös kaksoiskäyntinä. Korvaus maksetaan enimmäiskorvauksen mukaisesti.

Yksittäisille psykoterapiakäynneille on mahdollista terapeutin ja asiakkaan harkinnan perusteella pyytää mukaan myös asiakkaan puoliso tai perhe silloin, kun se terapian etenemisen kannalta on tarpeen. Näistä yksittäisistä käynneistä ei tehdä erikseen päätöstä eikä niistä makseta erillistä korvausta vaan ne sisältyvät yksilöterapiaprosessiin.

Yksilöpsykoterapian rinnalle voidaan myöntää perhe- tai pariterapiaa, kun sen tarve on kuntoutussuunnitelmassa tai lääkärinlausunnossa yksilöllisesti perusteltu.

- Perhe- tai pariterapiasta tehdään erillinen kuntoutuspäätös.
- Terapioiden yhteenlaskettu käyntimäärä ei saa ylittää 80 kertaa vuodessa eikä 200 kertaa kolmessa vuodessa.

1.5.2 Ryhmäterapia

Ryhmäterapia on suunniteltua ja tavoitteellista kuntoutusta, jossa luottamuksellisuus on ryhmässä tapahtuvan työskentelyn perusta. Ryhmäterapia soveltuu kuntoutukseksi usein samoin perustein kuin yksilöpsykoterapia. Ryhmässä on mahdollisuus saada vertaistukea.

Kuntoutuspsykoterapiassa 2 tai useampi asiakas voivat muodostaa ryhmän. Ryhmäterapeutti arvioi, mikä on ryhmän suurin mahdollinen koko ottaen huomioon mm. ryhmään osallistuvien asiakkaiden tilanteet.

- Ryhmäterapiaa voidaan korvata kolmen vuoden aikana enintään 200 käyntikertaa.
- Kuntoutuspäätökset tehdään vuodeksi kerrallaan ja vuodessa terapiaa voidaan korvata enintään 80 käyntikertaa.
- Kuntoutuspsykoterapia voi toteutua lyhytkestoisempuna terapiana, jolloin käyntikertoja voi olla asiakkaan tarpeen mukaisesti vähemmän kuin 80 vuodessa. Terapia voi toteutua intensiivisesti esimerkiksi kertaviikkoisena vuotta lyhyemmän ajanjakson kuluessa.
- Kuntoutuspäätös tehdään 26–67-vuotiaiden aikuisten psykoterapiana tai 16–25-vuotiaiden nuorten psykoterapiana.

- Käyntikerran kesto voi olla asiakkaan tarpeista lähtien 45-60 minuuttia. Käyntikerta voi toteutua myös kaksoiskäyntinä. Korvaus maksetaan enimmäiskorvauksen mukaisesti.

Ryhmäterapian rinnalle voidaan myöntää perhe- tai pariterapiaa, kun sen tarve on kuntoutussuunnitelmassa tai lääkärinlausunnossa yksilöllisesti perusteltu.

- Perhe- tai pariterapiasta tehdään erillinen kuntoutuspäätös.
- Terapioiden yhteenlaskettu käyntimäärä ei saa ylittää 80 kertaa vuodessa eikä 200 kertaa kolmessa vuodessa.

1.5.3 Perheterapia

Perheterapia on suunniteltua ja tavoitteellista kuntoutusta, jossa työskennellään luottamuksellisesti perheenjäsenten kanssa. Perheterapian tavoitteena on tukea asiakkaan työ- tai opiskelukykyä sekä koko perheen hyvinvointia. Perheterapiassa osallistujien kokoonpano voi vaihdella tarpeen mukaan.

- Perheterapiaa voidaan korvata kolmen vuoden aikana enintään 200 käyntikertaa.
- Kuntoutuspäätökset tehdään vuodeksi kerrallaan ja vuodessa terapiaa voidaan korvata enintään 80 käyntikertaa.
- Kuntoutuspsykoterapia voi toteutua lyhytkestoisempaan terapiana, jolloin käyntikertoja voi olla asiakkaan tarpeen mukaisesti vähemmän kuin 80 vuodessa. Terapia voi toteutua intensiivisesti esimerkiksi kertaviikkoisena vuotta lyhyemmän ajanjakson kuluessa.
- Kuntoutuspäätös tehdään 26–67-vuotiaiden aikuisten psykoterapiana tai 16–25-vuotiaiden nuorten psykoterapiana.
- Käyntikerran kesto voi olla asiakkaan tarpeista lähtien 60 tai 90 minuuttia. Korvaus maksetaan enimmäiskorvauksen mukaisesti.
- Jos hakemuksesta tai lääkärinlausunnosta ei ilmene perheterapiakerran kesto, tehdään kuntoutuspäätös 90 minuutin mukaan. Meneillään olevan perheterapian käyntikerran kestoja voidaan muuttaa 60 minuutista 90 minuuttiin terapeutin selvityksen perusteella.

Perheterapia toteutuu terapeutin ja perheen välisen vuorovaikutuksen kautta siten, että terapeutti/terapeutit tapaavat yhtä aikaa terapiaistunnoissa useampaa perheenjäsentä. Asiakkaan lisäksi voi osallistua esimerkiksi asiakkaan puoliso, vanhemmat ja tarvittaessa sisarusia, kokoonpano eri terapiakerroilla voi vaihdella.

Kyse on terapiasta, jossa pääasiallisesti työskennellään koko perheen kanssa. Perheterapiaan voi sisältyä ainoastaan yksittäisiä tapaamisia kahden kesken asiakkaan kanssa. Kuntoutuspsykoterapiapäätöksen saaneen asiakkaan tulee olla paikalla kaikissa terapiatapaamisissa.

Perheterapia voi toteutua myös siten, että vastaanotolla on ainoastaan pariskunta. Tällöin pariskunnan valitsema perheterapeutti voi toteuttaa terapian pariskunnalle ja päätös tehdään perheterapiasta. Kun kyse on perheterapiasta, voi siihen sisältyä ainoastaan yksittäisiä tapaamisia kahden kesken asiakkaan kanssa.

Varhaisen vuorovaikutuksen terapia on oma psykoterapiamuotonsa. Varhaisen vuorovaikutuksen terapiaopinnot suorittaneille terapeuteille pätevyys Kelassa vahvistetaan perheterapiaan. Jos kuntoutuspsykoterapiasuosituksessa erikseen perustellusti suositellaan varhaisen vuorovaikutuksen terapiaa, voidaan terapiapäätös

tehdä perheterapiana, vaikka terapiaistunnoissa olisikin paikalla vain raskaana oleva vanhempi tai vanhempi ja pieni lapsi tai pienen lapsen vanhempi.

Perheterapiassa on mahdollista myös se, että kaksi terapeuttia tapaa perhettä tai perheenjäseniä samanaikaisesti. Jos perheterapiapäätös tehdään pariskunnalle, terapian voi toteuttaa vain yksi terapeutti.

- Kuntoutussuunnitelmassa tai B-lääkärinlausunnossa tulee olla perustelu kahden terapeutin tarpeellisuudesta. Terapiakertoja korvataan, molempien terapeuttien toteuttamat kerrat yhteen laskien, vuodessa enintään 80 ja kolmessa vuodessa enintään 200 kertaa.

Perheterapian rinnalle voidaan myöntää yksilö- tai ryhmäterapiaa, kun sen tarve on kuntoutussuunnitelmassa tai lääkärinlausunnossa yksilöllisesti perusteltu.

- Yksilö- tai ryhmäterapiasta tehdään erillinen kuntoutuspäätös.
- Terapioiden yhteenlaskettu käyntimäärä ei saa ylittää 80 kertaa vuodessa eikä 200 kertaa kolmessa vuodessa.

1.5.4 Paripsykoterapia

Paripsykoterapia on suunniteltua ja tavoitteellista pariskunnille suunnattua kuntoutusta, jossa työskennellään luottamuksellisesti yhdessä pariskunnan kanssa molempia osapuolia kuunnellen.

- Paripsykoterapiaa voidaan korvata kolmen vuoden aikana enintään 200 käyntikertaa.
- Kuntoutuspäätökset tehdään vuodeksi kerrallaan ja vuodessa terapiaa voidaan korvata enintään 80 käyntikertaa.
- Kuntoutuspsykoterapia voi toteutua lyhytkestoisempaan terapiana, jolloin käyntikertoja voi olla asiakkaan tarpeen mukaisesti vähemmän kuin 80 vuodessa. Terapia voi toteutua intensiivisesti esimerkiksi kertaviikkoisena vuotta lyhyemmän ajanjakson kuluessa.
- Kuntoutuspäätös tehdään 26–67-vuotiaiden aikuisten psykoterapiana tai 16–25-vuotiaiden nuorten psykoterapiana.
- Käyntikerran kesto voi olla kuten perheterapiassa 60- 90 minuuttia. Korvaus maksetaan joko 60 tai 90 minuutin mukaisesti.

Paripsykoterapiaan osallistuu asiakkaan lisäksi hänen puolisonsa joko kaikilla käyntikerroilla tai osalle niistä. Koska kyse on paripsykoterapiasta, työskentely tapahtuu lähtökohtaisesti molempien puolisoitten kanssa.

Kuntoutuspsykoterapiapäätöksen saaneen asiakkaan tulee olla paikalla kaikissa terapiatapaamisissa.

Paripsykoterapian rinnalle voidaan myöntää yksilö- tai ryhmäterapiaa, kun sen tarve on kuntoutussuunnitelmassa tai lääkärinlausunnossa yksilöllisesti perusteltu.

- Yksilö- tai ryhmäterapiasta tehdään erillinen kuntoutuspäätös.
- Terapioiden yhteenlaskettu käyntimäärä ei saa ylittää 80 kertaa vuodessa eikä 200 kertaa kolmessa vuodessa.

1.5.5 Kuvataidepsykoterapia

Kuvataidepsykoterapia on suunniteltua ja tavoitteellista kuntoutusta, jossa luottamuksellinen vuorovaikutus asiakkaan ja terapeutin välillä tapahtuu yhdistämällä kuvallista ja sanallista ilmaisua erilaisten taidemateriaalien avulla. Työskentely ei edellytä piirtämisen tai maalaamisen taitoa.

- Kuvataidepsykoterapiaa voidaan korvata kolmen vuoden aikana enintään 200 käyntikertaa.
- Kuntoutuspsykoterapiapäätökset tehdään vuodeksi kerrallaan ja vuodessa terapiaa voidaan korvata enintään 80 käyntikertaa.
 - Kuntoutuspsykoterapia voi toteutua lyhytkestoisempana psykoterapiana, jolloin käyntikertoja voi olla asiakkaan tarpeen mukaisesti vähemmän kuin 80 vuodessa. Psykoterapia voi toteutua intensiivisesti esimerkiksi kertaviikkoisena vuotta lyhyemmän ajanjakson kuluessa.
 - Kuvataidepsykoterapiaa koskevat kuntoutuspäätökset tehdään nuorten ja aikuisten psykoterapian erityismuotona (KUV).
 - Kuntoutuspäätös tehdään 26–67-vuotiaiden aikuisten tai 16–25-vuotiaiden nuorten kuvataideterapiana.
 - Kuvataidepsykoterapia voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäterapiana.
 - Yksilö- ja ryhmäterapiana käynnin pituus on 45-60 min. Käyntikerta voi toteutua myös kaksoiskäyntinä. Korvaus maksetaan enimmäiskorvauksen mukaisesti.

Yksilö tai ryhmäterapiana toteutuvan kuvataidepsykoterapian rinnalle voidaan myöntää perhe- tai pariterapiaa, kun sen tarve on kuntoutussuunnitelmassa tai lääkärinlausunnossa yksilöllisesti perusteltu.

- Perhe- tai pariterapiasta tehdään erillinen kuntoutuspäätös.
- Terapioiden yhteenlaskettu käyntimäärä ei saa ylittää 80 kertaa vuodessa eikä 200 kertaa kolmessa vuodessa.

Lue lisää kuntoutuksen ratkaisutyön prosessiohjeesta luvusta 1.4.1 Kuvataidepsykoterapia palveluntuottajan valinnassa.

1.5.6 Musiikkiterapia nuorille

Musiikkiterapia on suunniteltua ja tavoitteellista kuntoutusta, jossa musiikki toimii asiakkaan ja terapeutin luottamuksellisen työskentelyn välineenä. Musiikkiterapiaan osallistuminen ei edellytä aikaisempaa musiikkiharrastusta tai soittotaitoa.

- Musiikkiterapiaa voidaan korvata kolmen vuoden aikana enintään 200 käyntikertaa.
- Kuntoutuspäätökset tehdään vuodeksi kerrallaan ja vuodessa terapiaa voidaan korvata enintään 80 käyntikertaa.
- Kuntoutuspsykoterapia voi toteutua lyhytkestoisempana terapiana, jolloin käyntikertoja voi olla asiakkaan tarpeen mukaisesti vähemmän kuin 80 vuodessa. Terapia voi toteutua intensiivisesti esimerkiksi kertaviikkoisena vuotta lyhyemmän ajanjakson kuluessa.
- Kuntoutuspäätös tehdään nuorten musiikkiterapiana.
- Kela korvaa musiikkiterapiaa vain 16-25-vuotiaille nuorille.

- Asiakas kuuluu nuorten kohderyhmään, jos hän ensimmäisen vuoden terapiajaksoa hakiessaan (hakemuspäivämäärä) on alle 26-vuotias. Nuorten kuntoutuspsykoterapiana alkanut terapia korvataan koko kolmen vuoden enimmäisajan nuorten terapiana, vaikka kuntoutuja täyttäisi 26 vuotta kesken kolmen vuoden terapiakokonaisuuden
- Musiikkiterapia voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäterapiana.
- Yksilö- ja ryhmäterapiana käynnin pituus on 45-60 min. Käyntikerta voi toteutua myös kaksoiskäyntinä. Korvaus maksetaan enimmäiskorvauksen mukaisesti.

Yksilö- tai ryhmäterapiana toteutuvan musiikkiterapian rinnalle voidaan myöntää perhe- tai pariterapiaa, kun sen tarve on kuntoutussuunnitelmassa tai lääkärinlausunnossa yksilöllisesti perusteltu.

- Perhe- tai pariterapiasta tehdään erillinen kuntoutuspäätös.
- Terapioiden yhteenlaskettu käyntimäärä ei saa ylittää 80 kertaa vuodessa eikä 200 kertaa kolmessa vuodessa.

1.5.7 Vanhempien ohjauskäynnit

- Kela voi korvata nuoren yksilö-, ryhmä-, kuvataide- tai musiikkiterapiaan liittyen vanhempien ohjauskäyntejä enintään 20 kertaa vuodessa, jos ne ovat välttämättömiä tuloksellisen ja vaikuttavan terapian aikaansaamiseksi ja terapian tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Ohjauskäyntien tarpeellisuus tulee perustella kuntoutussuunnitelmassa.
- Päätös ohjauskäynneistä tehdään aina enimmäismäärälle.
- Ohjauskäynnit voi toteuttaa nuoren terapeutti tai toinen terapeutti.

Ohjauskäynnit toteuttaa eri terapeutti

Jos ohjauskäynnit toteuttaa joku muu kuin nuoren oma terapeutti, tulee ohjauskäyntejä toteuttavalla terapeutilla olla koulutus joko samaan terapiamuotoon, mikä nuorelle on myönnetty tai hänellä tulee olla pari- tai perheterapeutin koulutus. Näin siksi, että vanhempien ohjauskäyntejä toteuttavalla terapeutille tulee olla osaamista ja tietoa myös niistä menetelmistä, työskentelytavoista ja terapiaoihin liittyvästä dynamiikasta sen terapiamuodon/-lajin osalta, jota asiakas (nuori) saa. Pari- ja perheterapeutit voivat toteuttaa ohjauskäyntejä siksi, että heillä on koulutus ja osaamista nimenomaan pariskuntien ja perheiden kanssa työskentelyyn.

- Jos nuorelle on myönnetty yksilöterapia, voi vanhempien ohjauskäynnit toteuttaa
 - nuoren oma terapeutti
 - toinen yksilöterapeutti
 - pari- tai perheterapeutti.
 - kuvataide- tai musiikkiterapeutti, jos nuorelle on myönnetty kuvataidepsykoterapia tai musiikkiterapia
- Jos nuorelle on myönnetty ryhmäterapia, voi vanhempien ohjauskäynnit toteuttaa
 - nuoren oma terapeutti
 - toinen ryhmäterapeutti
 - pari- tai perheterapeutti
 - kuvataide- tai musiikkiterapeutti, jos nuorelle on myönnetty kuvataidepsykoterapia tai musiikkiterapia ryhmäterapiana

1.5.8 Hoito- ja ohjausneuvottelut

Hoito- ja ohjausneuvotteluiden tavoitteena on arvioida asiakkaan kokonaistilannetta ja terapian jatkon tarvetta. Pääsääntöisesti yksi terapiakäynneistä (sekä aikuisten että nuorten terapiassa) vuodessa voidaan toteuttaa terapioihin liittyvänä **hoitoneuvotteluna** asiakkaan, hoitotahon ja terapeutin kesken.

Pääsääntöisesti yksi vanhempien ohjauksikäynneistä (nuorten terapiassa) vuodessa voidaan toteuttaa **ohjausneuvotteluna**, johon voi osallistua asiakas, vanhemmat, hoitava taho ja terapeutti. Jos asiakkaan terapian ja vanhempien ohjauksikäyntien toteuttajina toimivat eri terapeutit, tällöin molemmat terapeutit voivat osallistua ohjausneuvotteluun. Käynti voi tarvittaessa toteutua myös kaksoiskäyntinä.

1.6 Terapian toteuttaminen

Kuntoutuspsykoterapia koostuu yhdestä 1-3 vuotta kestävästä terapiakokonaisuudesta, minkä vuoksi samaan kokonaisuuteen sisältyvä terapian tauko ei pääsääntöisesti voi olla vuotta pidempi. Erityisistä syistä voidaan kuntoutuspsykoterapiaa myöntää vuotta pidemmänkin tauon jälkeen. Tällöin Kelan asiantuntijalääkäri arvioi asiakkaan psykiatrisen tilanteen perusteella, voidaanko terapian seuraavan vuoden katsoa kuuluvan samaan terapiakokonaisuuteen.

Kuntoutuspäätökset tehdään aina vuodeksi kerrallaan. Psykoterapian alkamisajankohtaa voidaan tarkistaa kuntoutuspäätöksen voimassaoloaikana. Uusi hakemus mahdollisesta psykoterapian jatkosta tulee tehdä pääsääntöisesti viimeistään vuoden kuluessa edellisen terapiavuoden päättymisestä.

Pelkästään psykoterapiaopintoihin liittyvää terapiaa ei kuntoutuspsykoterapiana voida myöntää.

1.6.1 Myönnettävän terapian pituus ja käyntikerrat

Kela korvaa kuntoutuspsykoterapiaa enintään 80 kertaa vuodessa ja enintään 200 kertaa 3 vuodessa. Terapiaa on mahdollista korvata enintään 3 vuoden ajan. Kolmen vuoden enimmäisaikaan katsotaan kuuluviksi myös vuosittaiset, normaalit lomien aiheuttamat keskeytykset.

Terapiamuodon vaihtuminen esimerkiksi yksilöterapiasta ryhmäterapiaan ei jatka kolmen vuoden enimmäiskorvauksia eikä oikeuta uuteen terapiajaksoon.

Uusi, enintään 3 vuoden mittainen terapiajakso voidaan myöntää erityisistä syistä aikaisintaan, kun edellisen jakson päättymisestä on kulunut vähintään viisi vuotta.

Kuntoutuspsykoterapia voi toteutua myös lyhytkestoisena terapiana, joka voi toteutua intensiivisesti esimerkiksi kertaviikkoisena vuotta lyhyemmän ajanjakson kuluessa. Jos psykoterapian tarve lyhytkestoisien terapian jälkeen edelleen jatkuu, käytettävissä on vielä kaksi vuotta, joiden aikana voi toteutua enintään 80 käyntikertaa/vuosi. Asianmukaiseen hoitoon kuuluvat, aikarajoitteiset, hoidolliset lyhytterapiat eivät kuulu Kelan kuntoutuspsykoterapiana korvattaviin terapioihin.

Lyhytkestoisen kuntoutuspsykoterapian jälkeen asiakkaalle on mahdollista myöntää tarvittaessa vielä 1–2 vuotta pitkäkestoisempaa terapiaa. Lyhytkestoinen psykoterapiajakso mukaan lukien käyntikertoja voi kertyä yhteensä enintään 200.

- Jatkopäätös voidaan tehdä vuoden kuluttua lyhytkestoisen psykoterapian alkamisesta. Tällöin päätös tehdään aikaisintaan seuraavasta päivästä lukien, mihin aiempi vuodeksi tehty päätös päättyi. Mahdollinen, enintään vuoden mittainen väliaika, lasketaan myös alkavaksi tästä päivästä.

Rinnakkaiset psykoterapiat

Jos asiakkaalle on suositeltu rinnakkain kahta eri psykoterapiamuotoja, ei niiden yhteenlaskettu käyntimäärä saa ylittää 80 kertaa vuodessa eikä 200 kertaa kolmen vuoden aikana.

Lue lisää kuntoutuksen ratkaisutyön prosessiohjeesta luvusta 2.2 Päätöksen pituus ja myöntöaika.

1.6.2 Jatkopäätös 2. ja 3. vuodelle

Myönteinen terapian jatkopäätös toiselle tai kolmannelle vuodelle tehdään, mikäli B-lääkärintilauksen, terapiapalautteen ja asiakkaan kokonaistilanteen perusteella terapiaa edelleen tarvitaan kuntoutustavoitteen saavuttamiseksi tai jo saavutettujen tulosten turvaamiseksi. Myös nuorten terapioihin liittyvistä omaisten ohjauskäyntien tarpeellisuudesta tarvitaan terapeutin laatima terapiapalaute. Viimeistä terapiajaksoa koskevassa kuntoutuspäätöksessä tulee ilmoittaa kolmen vuoden enimmäisajan täyttymisestä.

Jos hakemus toisen tai kolmannen vuoden kuntoutuspsykoterapiaan tulee myöhässä perustellun syyn vuoksi, mutta terapia on keskeytyksettä jatkunut ja myöntöedellytykset edelleen täyttyvät, voidaan jatkopäätös tehdä suoraan edellisen vuoden terapian päättymisestä vuodeksi eteenpäin.

Uusi hakemus jatkoterapiasta tulee tehdä pääsääntöisesti viimeistään vuoden kuluessa edellisen terapiajakson päättymisestä.

1.6.3 Terapiakäynnin kesto ja kaksoiskäynnit

Yksilö- ja ryhmäterapiassa käynnin kesto on 45-60 minuuttia ja perhe- ja paripsykoterapiassa 60 tai 90 minuuttia. Korvaus maksetaan enimmäiskorvauksen mukaisesti.

Yksilö- ja ryhmäterapiassa psykoterapiakäynnit voidaan toteuttaa ja korvata kaksoiskäyntinä, jos asiakkaan olosuhteet tai terapiamenetelmä edellyttävät terapian toteuttamista kaksoiskäyntinä. Kaksoiskäyntien tulee aina perustua asiakkaan tilanteeseen ja tarpeeseen.

Perheterapiassa ja paripsykoterapiassa käyntejä ei korvata kaksoiskäyntinä.

Kaksoiskäyntejä ei tarvitse perustella etukäteen eikä Kela pyydä niistä lisäselvityksiä laskujen maksamisen yhteydessä.

- Jos terapia toteutuu kaksoiskäyntinä, pitää myös terapeutin tilityksessä tai asiakkaan korvaushakemuksessa näkyä kaksi käyntikertaa samalle päivälle.

Näissä tilanteissa asiakkaalta menee samalla myös kaksi käyntikertaa ja hän maksaa kaksi omavastuuta.

Yksittäistapauksina on korvattu myös kolmoiskäyntejä, mutta vain yksittäisinä. Terapeutille ilmoitetaan, ettei ole tarkoituksenmukaista toteuttaa jatkuvasti kolmoiskäynteinä.

1.6.4 Terapian sovittu keskeyttäminen

Sovittu keskeytys tarkoittaa sitä, että terapeutti ja asiakas yhdessä sopivat terapian keskeyttämisestä erityisestä syystä tietyksi määräajaksi, jonka jälkeen terapia taas sovitusti jatkuu.

Keskeytystilanteissa asiakkaan ja terapeutin on tärkeä sopia, kumpi ilmoittaa Kelaan keskeytyksestä. Tieto on tärkeä kertoa Kelaan, jotta kolmen vuoden enimmäiskorvausaika ei keskeytyksen aikana kulu.

Voimassa oleva kuntoutuspäätös tarkistetaan ja kuntoutusaikaa jatketaan keskeytystä vastaavalla ajalla kuntoutuspsykoterapian jälleen jatkuessa.

Terapian keskeytyksestä tarvitaan terapeutin tai asiakkaan ilmoitus Kelaan.

- Jos terapian keskeytyksestä ilmoittaa terapeutti, Kela on lisäksi asiakkaaseen yhteydessä ja ohjaa asiakasta asiassa. Jos etuuskäsittelijä ohjaa asiakasta puhelimitse, voi myös silloin asiakkaan kuuleminen olla suullinen. Kuuleminen kirjataan asiakkaan asiakirjoihin Kelassa.

Keskeytys ei pääsääntöisesti saa olla vuotta pidempi.

Terapian voi keskeyttää, jos keskeytys kestää yli kaksi kuukautta. Alle kahden kuukauden mittaisten taukojen kohdalla terapiakäyntejä voi tiivistää joko ennen tai jälkeen tauon.

Terapia voidaan sovitusti keskeyttää esimerkiksi

- asiakkaan pakollisen ulkomailla tai muulla kuin asuin-/opiskelupaikkakunnalla toteutuvan opiskelu- tai työharjoittelun vuoksi.
- terapeutin sairauden tai
- muun perustellun syyn vuoksi

Loma, sen pituudesta riippumatta, ei ole perusteltu keskeytyksen syy. Terapiakäyntejä voidaan tiivistää ennen tai jälkeen loman.

1.6.5 Muut keskeytykset ja terapian jatko

Myöntöedellytysten täyttyessä voidaan keskeytyneelle terapialle myöntää jatkoa, jos terapia on jäänyt täysin kesken eikä terapian jatkosta ole sovittu ja lisäksi terapeutin palautteesta ilmenee, että asetettuja tavoitteita terapian keskeytymisen vuoksi ei ole saavutettu.

Terapian keskeytys ei pääsääntöisesti saa olla vuotta pidempi. Keskeytys voi kuitenkin olla pidempi tilanteessa, jossa terapia on keskeytynyt ennen kuin on edes kunnolla alkanut ja lisäksi uusi terapia on aloitettu käytännössä täysin alusta lukien. Tällöin tilanteessa voi olla esimerkiksi uusi terapeutti tai mahdollisesti uusi terapiamuoto.

Keskeytyneen terapian jälkeen myönnettävässä kuntoutuspsykoterapiassa ja siitä tehtävässä päätöksessä on aina huomioitava aiemmin maksetut kerrat ja korvattu aika. Päätöksen käyntikerrat eivät saa ylittää enimmäismäärää, joka on 200 kertaa tai enimmäisaikaa, joka on kolme vuotta.

1.6.6 Terapeutin vaihto kesken meneillään olevan terapian

Terapeuttia on mahdollista vaihtaa esimerkiksi jos

- terapeutti sairastuu tai joutuu muutoin keskeyttämään terapiatyöskentelyn (poissa töistä yli 2 kk)
- asiakas tai terapeutti muuttaa toiselle paikkakunnalle eikä etäterapia ole mahdollinen

Terapeutin vaihtamisesta tarvitaan terapeutin tai asiakkaan ilmoitus Kelaan.

- Jos terapeutin vaihtumisesta ilmoittaa terapeutti, Kela on lisäksi asiakkaaseen yhteydessä ja ohjaa asiakasta asiassa. Jos etuuskäsittelijä ohjaa asiakasta puhelimitse, voi myös silloin asiakkaan kuuleminen olla suullinen. Kuuleminen kirjataan asiakkaan asiakirjoihin Kelassa.

Jos asiakas haluaa vaihtaa terapeuttia jostakin muusta kuin edellä mainituista syistä, tarvitaan

- asiakkaan oma perustelu asiasta
- terapeutin kannanotto > terapiapalaute toteutuneesta terapiasta
- asiakkaan on hyvä olla yhteydessä omaan hoitavaan tahoonsa terapeutin vaihtamisen yhteydessä, vaikka uutta suositusta ei näissä tapauksissa hoitavalta taholta edellytetäkään.

Uusi päätös

Terapeutin vaihtamisen johdosta kuntoutuspsykoterapiapäätös uudelle terapeutille tehdään alkaen siitä, kun terapia uuden terapeutin kanssa alkaa ja päätöstä jatketaan keskeytystä vastaavalla ajalla.

Kolmannen vuoden aikana toteutuvien terapeutin vaihtojen osalta kokonaisuus arvioitava erityisen tarkkaan, onko terapia-aikaa jäljellä niin paljon, että uuden terapeutin kanssa voisi tavoitteen saavuttaa.

1.6.7 Terapia psykiatrisen osastohoidon aikana

Ympäri vuorokautisen psykiatrisen osastohoidon aikana ei ole tarkoituksenmukaista jatkaa kuntoutuspsykoterapiaa. Näissä tilanteissa terapia keskeytetään ja sitä voi jatkaa, kun osastohoito päättyy ja asiakkaan tilanne on siinä määrin kohentunut, että kuntoutuspsykoterapia on jälleen tarkoituksenmukaista ja oikea-aikaista.

Mikäli hoitovaihe kestää pidempään kuin kaksi kuukautta, on

- terapiapäätös on lakkautettava terapian keskeytyksen alusta, ja tilanteen korjaannuttua tehdään tarkistuspäätös ja jatketaan kuntoutuksen aikaa keskeytystä vastaavalla ajalla.
- Avomuotoisen hoidon aikana, kuten esimerkiksi päiväosasto- tai kotisairaalahoidon aikana, terapian tukemista on mahdollista jatkaa. Tämä edellyttää, että terapia ei toteudu päivittäisen osastolla olon aikana.
- Jatkamisen tarkoituksenmukaisuus arvioidaan aina tapauskohtaisesti asiakkaan kokonaistilanne huomioon ottaen ja yhteistyössä terapeutin ja hoitavan tahon kanssa.

1.6.8 Etäkuntoutus kuntoutuspsykoterapiassa

Terapeutti ja asiakas arvioivat ja sopivat yhdessä, että soveltuuko kuntoutuspsykoterapia toteutettavaksi etäkuntoutuksena asiakkaan tavoitteiden mukaisesti. Terapeutin on arvioitava huolellisesti, onko tarkoituksenmukaista toteuttaa palvelua etäkuntoutuksena.

Asiakkaalle on varattava mahdollisuus myös kasvokkain vastanottokäynteihin.

Jos asiakkaalla ei ole etäkuntoutukseen tarvittavia omia laitteita, terapia toteutetaan kasvokkain.

Kuntoutuspsykoterapiassa terapiakäynnit voi toteuttaa etäkuntoutuksena

- yksilöterapiassa
- perheterapiassa
- pariterapiassa
- ryhmäterapiassa
- kuvataidepsykoterapiassa
- musiikkiterapiassa.

Kuntoutuspsykoterapian toteuttaminen etäkuntoutuksena edellyttää, että:

- terapeutti ja asiakas ovat sopineet terapian toteuttamisesta kuvapuheluina
- asiakas, molemmat puoliset (paripsykoterapia), jokainen perheenjäsen (perheterapia) tai jokainen ryhmän jäsen (ryhmäterapia) on halukas osallistumaan kuvapuheluihin
- jokaisella terapiaan osallistuvalla jäsenellä on mahdollisuus ja tekniset valmiudet osallistua kuvapuheluihin ja
- jokaisella terapiaan osallistuvalla on mahdollisuus käyttää tilaa, josta hän voi osallistua kuvapuheluihin yksityisyydensuoja huomioiden
- asiakkailla on mahdollisuus myös kasvokkain tapaamisiin terapian kuluessa.

Kuvapuhelu

Kuntoutuspsykoterapiassa etäkuntoutus toteutetaan kuvapuheluina. Kuvapuhelu on reaaliaikaista etäkuntoutusta, jossa on mukana ääni ja kuva. Kuvapuhelu toteutuu terapeutin valitsemalla tietoturvalisellä, etäkuntoutuksessa käytettävällä sovelluksella tai alustalla.

Asiakas ja terapeutti tarvitsevat etäkuntoutukseen osallistumiseksi verkkoyhteydellä varustetun laitteen (tietokone, tabletti tai älypuhelin) ja tarvittaessa lisälaitteet (esimerkiksi web-kamera ja kuulokkeet).

- Terapeutilla ja asiakkaalla pitää olla rauhallinen, yksityisyyden suojan takaava tila kuvapuheluita varten.
- Yksityisyyden suoja on huomioitava erityisesti ryhmämuotoisissa kuvapuheluissa. Esimerkiksi siten, ettei asiakkailla ole ryhmämuotoisen kuvapuhelun aikana samassa tilassa muita kuin terapiaan osallistuvia henkilöitä.

Kuvapuheluja **toteutettaessa terapeutti**

- noudattaa samoja yksityisyydensuojaa koskevia periaatteita kuin kasvokkaisessa kuntoutuksessa
- varmistaa, että
 - kuvapuhelut toteutetaan helppokäyttöisellä, tietoturvallisella ja saavutettavalla sovelluksella tai alustalla
 - kuvapuhelut toteutetaan asiakkaan yksityisyydensuojan takaavasta tietoturvallisesta ja sivullisilta suojatusta tilasta
- huomioi kuvapuhelun toteutuksen laatuun vaikuttavat seikat (esimerkiksi tila, akustiikka ja valaistus)
- ohjaa asiakasta koko etäkuntoutuksen ajan muun muassa sovelluksen tai alustan käytössä ja tietoturvallisuudessa
- luo toimintaohjeet
 - kuvapuhelun aikaisia hätätilanteita (esim. sairauskohtaus) tai voinnin heikkenemistä varten
 - tilanteisiin, joissa kuvapuhelu keskeytyy teknisten haasteiden vuoksi.

Etäkuntoutuksen (kuvapuhelut) tietoturvan, tietosuojan sekä saavutettavuuden varmistaminen on terapeutin vastuulla.

Etäkuntoutuksen korvaus

Kuntoutuspsykoterapian enimmäiskorvaus on sama riippumatta siitä, toteutuuko terapia etäkuntoutuksena tai kasvokkaisena kuntoutuksena. Puhelimitse, ilman kuvallista yhteyttä toteutunutta kuntoutuspsykoterapiaa Kela ei korvaa.

- Kela ei korvaa etäkuntoutuksen järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia (esimerkiksi laitteet, tekninen tuki, sovelluksen tai alustan käyttökustannukset). Terapeutti vastaa kustannuksista itse.
- Terapeutti tai Kela ei ole velvollinen järjestämään laitetta tai lisälaitteita asiakkaalle kuvapuhelujen toteuttamiseksi. Jos asiakkaalla ei itsellään ole tarvittavaa laitteistoa, toteutetaan kuntoutuspsykoterapia kasvokkain.

Terapeutti varmistaa, että

- EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (2016/679) mukaisena rekisterinpitäjänä käsittelet henkilötietoja EU:n tietosuoja-asetuksen, tietosuojalain ja muun kansallisen erityislainsäädännön mukaisesti
- sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojen käsittelyyn tarkoitetut tietojärjestelmät ovat säännösten ja määräysten mukaisia
- asiakas on tietoinen etäkuntoutuksessa käytettävien yhteyksien ja sovellusten tai alustojen tietoturvasta ja -suojusta
- noudattaa samoja yksityisyydensuojaa koskevia periaatteita kuin kasvokkaisessa kuntoutuksessa

- toteutettava etäkuntoutus täyttää digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain (306/2019) saavutettavuutta koskevat vaatimukset. **Lisätietoja:** Aluehallintovirasto.
- noudattaa ohjeistusta, jonka Valvira on antanut etäpalveluista.

Lisäksi terapeutti vastaa siitä, että

- etäkuntoutuksessa potilastietojen välitykseen ja tallentamiseen käytettävät tietojärjestelmät täyttävät salassapitoa, tietosuojaa sekä tietoturvaa koskevien säännösten vaatimukset
- asianmukaiset potilasasiakirjamerkinnot on laadittu annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti
- ja potilasrekisteriä ylläpidetään annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti.

Kela suosittelee, että etäkuntoutuksessa käytetään

- salattua tietoliikenneyhteyttä
- sovellusta tai alustaa, jossa on asiakkaan vahva tunnistautuminen silloin, kun etäkuntoutuksessa käsitellään dokumentteja, jotka sisältävät asiakkaan potilastietoja tai muita arkaluonteisia henkilötietoja.

Huomioitavaa:

- Tietoturvan- ja tietosuojan varmistamiseksi ja arvioimiseksi Kela suosittelee tarvittaessa käyttämään ulkopuolista asiantuntijaa.
- Terapeutti varmistaa aina, että asiakas on ymmärtänyt tietoturvaa, tietosuojaa ja yksityisyyden suojaa koskevat ohjeet.

1.6.9 Uusi psykoterapiajakso

Kela voi korvata kuntoutuspsykoterapiana uuden enintään kolme vuotta kestävästä terapiajaksosta, kun

- sen myöntämiseen on erityisiä syitä ja
- edellisen jakson päättymisestä on kulunut vähintään viisi vuotta.

Uuden jakson myöntäminen on perusteltua esimerkiksi silloin, kun joku menetys tai muu kielteinen elämäntapahtuma, psykososiaalisesti kuormittava elämäntilanne, opintojen loppuunsaattaminen, työelämään siirtyminen tai muu vastaava tapahtuma

- vaikeuttaa aiempaa mielenterveyden häiriötä tai
- aiheuttaa jonkin uuden mielenterveyden häiriön, joka uhkaa asiakkaan työ- tai opiskelukykyä.

Uutta psykoterapiajaksoa koskevaa hakemusta käsiteltäessä noudatetaan samoja perusteita kuin kuntoutuspsykoterapiaa ensimmäistä kertaa myönnettäessä. Kuntoutussuunnitelmasta ja B-lääkärinlausunnosta tulee selvittää, miten asiakas on hyötynyt aikaisemmasta psykoterapiasta työ- tai opiskelukykynsä kannalta.

Aiemmin myönnetty psykoterapia harkinnanvaraisena kuntoutuksena

Harkinnanvaraisena kuntoutuksena (KKRL 12§ mukaan), ennen 1.1.2011 myönnettyä psykoterapiaa ei huomioida kuntoutuspsykoterapiajaksona (KKRL 11 a§ ja b §), koska kyse on eri lakiperusteen mukaan myönnettystä kuntoutuksesta.

Tämä tarkoittaa sitä, että:

- erityisiä syitä ei tarvitse tutkia sellaisen asiakkaan kohdalla, joka on aiemmin (ennen 1.1.2011) saanut ainoastaan harkinnanvaraista psykoterapiaa Kelan korvaamana
- asiakas, joka on saanut psykoterapiaa harkinnanvaraisena kuntoutuksena ja lisäksi saanut yhden Kelan korvaaman kuntoutuspsykoterapiajakson, voi saada erityisistä syistä Kelasta korvausta uudellekin kuntoutuspsykoterapiajaksolle viiden vuoden kuluttua aiemman kuntoutuspsykoterapiajakson päättymisestä.

1.7 Ratkaiseminen

Kuntoutushakemus käsitellään ja ratkaistaan kuntoutusetuuksien ratkaisukeskuksessa. Etuuskäsittelijä voi tehdä asiantuntijalääkärille arviopyynnön, jos hän tarvitsee lääketieteellistä kannanottoa osana asiakkaan kokonaistilanteen arviota. Arviopyynnön voi tehdä, kun asian ratkaisemiseksi tarpeellinen haastattelu on tehty ja riittävät tiedot on saatu. Arviopyynnössä hyödynnetään taustatiedot muista Kelan etuuksista, jos ne antavat lisätietoa työ-, opiskelu- ja/tai toimintakyvystä sekä kokonaistilanteesta.

Kuntoutushakemusta ratkaistaessa on tarpeen tunnistaa asiakkaan muiden etuuksien tarve. Neuvontaa voidaan tarvita tilanteissa, joissa asiakkaalla on useita Kelan etuuksia vireillä samanaikaisesti.

Kun etuuskäsittelijä ratkaisee asiakkaan kuntoutushakemuksen, hän arvioi samalla asiakkaan muiden etuuksien tarvetta. Asiakas voi tarvita neuvontaa tilanteissa, joissa hänellä on useita Kelan etuuksia vireillä samanaikaisesti.

Lue tarvittaessa lisää Etuuksille yhteinen Hallintolain soveltaminen ja asiointi toisen puolesta Kelassa -ohje, Esteellisyys, Kuuleminen ja Päätöksen antaminen.

Esteellisyys

Jos etuuskäsittelijänä olet esteellinen, et saa käsitellä tai ratkaista asiaa etkä olla läsnä asiaa käsiteltäessä, jottei läsnäolosi vaikuta asian käsittelyyn. Sinun on ensisijaisesti itse havaittava ja todettava oma esteellisyysesi.

Etuuksille yhteinen Hallintolain soveltaminen ja asiointi toisen puolesta Kelassa -ohje, Esteellisyys.

1.7.1 Haastattelu

Kelan etuuskäsittelijä Kelan etuuskäsittelijä arvioi asiakkaan kuntoutuksen tarpeen käytettävissä olevien asiakkaan asiakirjojen perusteella. Etuuskäsittelijä haastattelee asiakkaan tarvittaessa asiakkaan kokonaistilanteen arvion perusteella.

Haastattelun tavoitteena on tukea kuntoutuspäätöksen tekemistä ja kuntoutuksen tavoitteen määrittämistä sekä vähentää tarvetta lisäselvitysten pyytämiseen. Haastattelussa etuuskäsittelijä ohjaa asiakasta suunnitellun kuntoutuksen osalta ja arvioi yhdessä asiakkaan kanssa kuntoutuksen tarvetta ja tavoitetta.

1.7.1.1 Ohjaus muuhun kuntoutukseen

Kelalla on velvollisuus ohjata ja neuvoa asiakasta kuntoutusmahdollisuuksien selvittämiseksi ja tarpeellisen kuntoutuksen järjestämiseksi.

Jos asiakas tarvitsee sellaista kuntoutusta, jota Kela ei järjestä, etuuskäsittelijä ohjaa asiakasta tarvittaessa muiden kuntoutuspalveluiden piiriin.

Kelan etuuskäsittelijä tekee tarpeen mukaisesti yhteistyötä muita palveluita järjestävien tahojen kanssa, jotta asiakas saisi sujuvasti tarvitsemansa palvelut.

Jos asiakkaan tilanne ei täytä järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan kuntoutuksen edellytyksiä, voidaan asiakkaan pyynnöstä ja suostumuksella selvittää asiakkaan oikeus mahdolliseen harkinnanvaraiseen kuntoutukseen.

1.7.2 Asiantuntijalääkärin arvion pyytäminen

Kelan etuuskäsittelijä voi pyytää tarvittaessa Kelan asiantuntijalääkärin arviota asiakkaan etuasian ratkaisemiseksi.

1.7.3 Päätöksen antaminen

Etuuspäätökset ovat hallintopäätöksiä. Hallintopäätöksellä tarkoitetaan viranomaisen hallintoasiassa tekemää ratkaisua, jolla on asian käsittelyn päättävä vaikutus.

Kelan etuuskäsittelijä antaa kirjallisen päätöksen etuuden myöntämisestä, hylkäämisestä, lakkauttamisesta, tarkistamisesta, oikaisemisesta ja takaisinperinnästä.

Kun päätös on kirjallinen, asiakas saa tietoonsa päätöksen perustelut ja hän voi harkintansa mukaan valittaa päätöksestä.

Kela noudattaa hallintolain ohjeistusta edunvalvonnan päättymisestä tai edunvalvojan kuoleman johdosta.

Huomioi tilanteet, joissa päätös annetaan asiakkaan käyttämällä saamen kielellä.

Lue hallintolain soveltamisen ohjeista edunvalvonnan päättymisestä etuudensaajan tai edunvalvojan kuoleman johdosta.

Etuuspäätös annetaan pääsääntöisesti lopullisena ja siihen voi hakea muutosta siten, kuin etuuslainsäädännössä on säädetty. Tietyissä tilanteissa päätös tulee kuitenkin antaa väliaikaisena. Päätöksen antamisesta väliaikaisena kerrotaan etuuskohtaisissa ohjeissa, muutoksenhaku-ohjeessa ja päätöksen oikaisu ja poistaminen -ohjeessa

Etuuspäätökset annetaan maksutta. Päätökset annetaan suomeksi tai ruotsiksi väestötietojärjestelmästä saatavan asiakkaan kielitiedon perusteella.

Lue asiaratkaisu vai tutkimatta jättäminen, päätöksen muoto ja sisältö päätöksen perustelemine

Lue lisää matkojen korvaamisesta Sairaanhoidonkorvausten etuusohjeesta kohdasta Kelan kuntoutus.

Sovellettava lainkohta KKRL 45 § KelaL 22 a §, HL 45 §

1.7.3.1 Kuntoutuspäätöksen pituus

Kuntoutuspsykoterapian päätös annetaan vuodeksi kerrallaan enintään kolmen vuoden ajalle.

Kuntoutuspsykoterapiaa korvataan vuodessa enintään 80 kertaa ja kaikkiaan enintään 200 kertaa.

Myönteisen päätöksen voi tehdä aikaisintaan sen kalenterikuukauden alusta, jolloin hakemus on saapunut Kelaan, kuitenkin enintään noin kaksi kuukautta ennen kuntoutuspsykoterapian aloitusajankohtaa. Myönteinen päätös voidaan tehdä asiakkaalle myös hakemuksessa ilmoitetusta päivämäärästä lukien huomioiden edellä mainittu aika. Tämä edellyttää, että käytettävissä on tarvittavat asiakirjat etuuden ratkaisemiseksi ja kuntoutuspsykoterapian myöntöedellytykset hakemiskuukauden alussa täytyvät.

Lue lisää kuntoutuksen ratkaisutyön prosessiohjeesta luvusta Päätöksen pituus ja myöntöaika.

1.7.3.2 Asiakas ei ole ilmoittanut terapeuttia

Jos asiakas ei ole hakemuksessaan ilmoittanut terapeuttia, lähetetään hänelle lisäselvityspyyntö. Lisäselvityspyynnössä asiakasta pyydetään etsimään terapeutti, jonka Kela on hyväksynyt ja toimittamaan tällaisen terapeutin nimi hakemuksensa käsittelemiseksi.

1.7.3.3 Terapeutti ei ole Kelan hyväksymä

Jos asiakkaan hakemuksessaan ilmoittama terapeutti ei ole Kelan hyväksymä, lähetetään hänelle lisäselvityspyyntö asiaa koskien.

Lisäselvityspyynnössä asiakasta pyydetään etsimään terapeutti, jonka Kela on hyväksynyt ja toimittamaan tällaisen terapeutin nimi hakemuksensa käsittelemiseksi.

1.7.3.4 Terapeutilla ei ole pätevyyttä kyseisen/haetun terapialajin antamiseen

Jos asiakkaan hakemuksessaan ilmoittamalla terapeutilla ei ole pätevyyttä kyseisen terapialajin antamiseen, lähetetään hänelle lisäselvityspyyntö asiaa koskien.

Lisäselvityspyynnössä asiakasta pyydetään etsimään terapeutti, jonka Kela on hyväksynyt ja jolla on vaadittava pätevyys kyseisen terapialajin antamiseen ja toimittamaan tällaisen terapeutin nimi hakemuksensa käsittelemiseksi.

1.7.3.5 Lääkärinlausunto on vanhenemassa

Asiakkaan kuntoutuspsykoterapian päätös joudutaan hylkäämään, mikäli asiakkaan kuntoutussuunnitelma tai B-lääkärinlausunto on jo vanhentumassa ja terapeutti ei ole tiedossa, mutta myöntöedellytykset täyttyisivät.

Sovellettava lainkohta KKRL 566/2005 45 § 1 mom., KEL 22 a §, HL 45 §)

1.7.4 Vieraan kielen tulkkaus

Kun kuntoutuspalvelun valmistelussa on ilmennyt tarve tulkkaukseen, liitetään päätökseen ohjekirje mahdollisuudesta järjestää vieraan kielen tulkkaus osaan kuntoutusta. Edellytyksenä on, että asiakkaalle myönnetään toimenpide, johon tulkkaus voidaan järjestää.

Lue lisää Vieraan kielen tulkkaus Kelan kuntoutustoimenpiteissä.

1.7.4.1 Vieraan kielen tulkkauksen järjestäminen

Kuntoutuspsykoterapian palveluihin voidaan järjestää vieraan kielen tulkkausta. Lue tarkemmin lisää [koostetaulukosta](#), joka sisältää tulkkauksen määrät palveluittain.

Jos tarpeenmukaista ruotsinkielistä palvelua ei ole saatavilla, järjestetään palvelukuvauksen mukaisen ohjelman ajalle tulkkaus. Tulkkaus järjestetään vastaavasti myös saamenkieliselle asiakkaalle.

Lue lisää [Tulkkaus kuntoutuksessa](#).

Tulkkausta järjestetään kuntoutuspsykoterapiassa:

- yksilöterapiassa
- alle 26 -vuotiaiden nuorten terapioihin liittyvissä vanhempien ohjaukskäynneissä.

Tulkkausta ei järjestetä:

- Pari-, perhe- ja ryhmäterapioihin tulkkausta ei järjestetä.

Asiakkaan vieraan kielen tulkkauksen tarpeen arvioi Kelan etuuskäsittelijä aina kuntoutushakemuksen käsittelyn yhteydessä.

Tietoa asiakkaan kielitaidosta ja tulkkauksen tarpeesta saadaan muun muassa

- kuntoutuksen hakemuslomakkeesta
- lääkärin lausunnosta/kuntoutussuunnitelmasta
- mahdollisen kuntoutushaastattelun tiedon perusteella.

Kela järjestää vieraan kielen tulkkausta tilanteissa, jotka ovat tärkeitä kuntoutuksen toteuttamisen kannalta.

Lue tarvittaessa lisää kuntoutuksen ratkaisutyön prosessiohjeesta luvusta 1.6.1 Vieraan kielen tulkkaus ja sen järjestäminen kuntoutuspsykoterapiassa.

1.7.5 Päätöksensaajat

Kuntoutuspäätös ja valitusosoitus annetaan seuraaville tahoille:

- asiakkaalle

- asiakkaan huoltajalle, kun asiakas on alaikäinen
- hyvinvointialueelle, kun lapsi (alle 18-vuotias) on otettu lastensuojelulain mukaisesti huostaan
- edunvalvoja, joka hoitaa asiakkaan taloudellisia asioita
- edunvalvontavaltuutettu, kun valtuutus kattaa taloudelliset asiat

Lue lisää [edunvalvonta ja toisen asioiden hoitaminen](#)

Asiakas ja asiakkaan huoltaja

Etuuskäsittelijä lähettää kuntoutuspäätöksen:

- 18 vuotta täyttäneelle asiakkaalle itselleen.
- Alle 15-vuotiaan huoltajalle. Kun huoltajat asuvat keskenään samassa osoitteessa, lähetetään päätös etuutta hakeneelle huoltajalle. Jos huoltajat asuvat eri osoitteissa, päätös lähetetään molemmille huoltajille.
- 15-17-vuotiaalle ja hänen huoltajalleen tai molemmille huoltajille, jos he asuvat eri osoitteissa

Oheishuoltaja

Vanhemmat voivat sopia tai tuomioistuin voi päättää, että lapsen huolto uskotaan vanhempien tai toisen vanhemman ohella muulle henkilölle eli oheishuoltajalle. Oheishuoltaja on lakimääräisen huoltajan kanssa samassa asemassa. Päätös tulee siten lähettää myös oheishuoltajalle.

Lue lisää [Alaikäisen edunvalvoja](#)

Sijaishuoltaja

Tuomioistuin voi määrätä vanhempien sijasta huoltajaksi sijaishuoltajan. Sijaishuoltaja on lakimääräisen huoltajan kanssa samassa asemassa. Päätös tulee siten lähettää myös sijaishuoltajalle.

Huolto jaettu

Silloin, kun tuomioistuin on antanut huoltajien välisen tehtävänjakomääräyksen tai huoltajat ovat sosiaalitoimessa keskenään sopineet huollonjaosta, näkyy se Oiwassa lapsen Perhetiedoissa Huolto jaettu-tietona. Huolto jaettu- tiedolla ei ole vaikutusta huoltajan oikeuteen saada tiedoksi huollettavansa kuntoutusasioita.

Lue lisää [Alaikäisen edunvalvoja \(huoltaja\)](#)

Lue lisää [Oiwan Perhetietojen tulkinnasta Asiakaspalvelunohjeesta.](#)

Milloin päätöstä ei anneta huoltajalle?

Kuntoutuspäätöstä ei anneta tiedoksi asiakkaan huoltajalle, jos on jokin syy epäillä, että päätöksen tiedoksi antaminen huoltajalle olisi vastoin erittäin tärkeää yleistä etua taikka lapsen etua tai muuta erittäin tärkeää yksityistä etua (laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 11 §). Tällainen tilanne voi olla kyseessä esimerkiksi silloin, kun asiakas on käyttänyt terveydenhuollossa potilaslain 9 §:n mukaista kiello-oikeuttaan tietojensa luovuttamiseen huoltajalle. Kela ei ole potilaslakia soveltava viranomainen mutta kiello-oikeus on huomioitava harkittaessa päätöksen tiedoksi antamista alaikäisen huoltajalle. Kyse on kokonaisharkinnasta, jossa on huomioitava alaikäisen itsemääräämisoikeus, yksityisyys ja huoltajan tiedonsaantioikeus.

- Ota tällaisissa tilanteissa yhteyttä osaamiskeskukseen.

Hyvinvointialue

Kun lapsi on otettu huostaan, hyvinvointialueella on oikeus huostaanoton tarkoituksen toteuttamiseksi päättää lapsen olinpaikasta sekä hoidosta, kasvatuksesta, valvonnasta ja muusta huolenpidosta ja näiden toteuttamiseksi tarpeellisesta opetuksesta ja terveydenhuollosta. Lapsen huostaanotolla ei ole vaikutuksia lapsen huoltajuuteen tai lapsen edunvalvontaan. Siten lapsen huoltajuus tai oikeus päättää lapsen taloudellisista tai muista edunvalvontaan liittyvistä asioista ei siirry hyvinvointialueelle. Kuitenkin valtaosa lapsen hoitoon liittyvistä tehtävistä siirtyy hyvinvointialueelle.

Jos alaikäinen on huostaanotettu, huoltajan asema lapsen edunvalvojana ja huoltajana säilyy ennallaan, ellei toisin ole päätetty. Kuntoutuspäätös annetaan tällöin tiedoksi hänen huoltajalleen (tarvittaessa molemmille) ja hyvinvointialueelle.

Kun lapsi on huostaanotettu, lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä on päätöksensaaaja. Sosiaalityöntekijä tiedottaa perhehoitajaa tai muuta lapsen sijaishuoltopaikan edustajaa kuntoutuspäätöksestä. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä voi myös ilmoittaa Kelaan suullisesti tai kirjallisesti, että päätös voidaan lisäksi lähettää perhehoitajalle tiedoksi.

Kuntoutuspäätös pyynnöstä ilman valitusosoitusta

Lähiomainen tai muu henkilö

Jos Kelan hyväksymä lähiomainen tai muu henkilö on hakenut etuutta etuudensaajan puolesta, päätös postitetaan etuudensaajalle itselleen hänen osoitteellaan. Pyyntöstä päätös voidaan postittaa myös puhevaltaa käyttäneelle henkilölle.

Lisätietoa asiastalähiomaisen tai muun päämiehestä huolehtineen henkilön puhevalta (ns. lähiomaistilanteet)

Tiedonsaantioikeutettu

Tuomioistuimien voi päättää tai huoltajat voivat sosiaalitoimen vahvistamalla huollonjakosopimuksella sopia, että henkilöllä, joka ei ole lapsen huoltaja, on oikeus saada lasta koskevia salassa pidettäviä tietoja. Tällaisesta henkilöstä käytetään nimitystä tiedonsaantioikeutettu. Tiedonsaantioikeus ei koske taloudellisiksi asioiksi luokiteltavia Kela-asioita.

Jos henkilö, joka ei ole lapsen huoltaja, pyytää lasta koskevaa kuntoutuspäätöstä, tulee hänen esittää Kelalle huoltajien tekemä ja sosiaalilautakunnan vahvistama sopimus tai tuomioistuimen antama päätös. Jos Kelaan toimitetussa sopimuksessa tai päätöksessä ei nimenomaisesti anneta oikeutta saada lasta koskevia tietoja Kelasta, tietojen saamiseen tarvitaan huoltajan valtuutus. Tiedonsaantioikeuden laajuutta ei voi tarkistaa luotettavasti VTJ-kyselyltä, koska päätös on kirjattu sinne lyhennettynä.

Lue lisää tiedonsaantioikeutetuista Tietojen luovuttaminen ohjeesta.

Lue myös Oiwan Perhetietojen tulkinnasta Asiakaspalvelun ohjeesta.

Lastensuojelulaki 45 § ja KKRL 42 §

Lue lisää kuntoutuspsykoterapian ratkaisutyön prosessiohjeesta kuntoutuspäätöksen ratkaiseminen.

1.7.6 Päätöksestä tiedottaminen

Tieto kuntoutuspäätöksestä annetaan

- asiakkaalle
- kuntoutuksen palveluntuottajalle
- Kuntoutuspäätöksen sisällöstä saa luovuttaa tietoa vain siltä osin kuin tiedot ovat välttämättömiä kuntoutuksen toteuttamiseksi.

Etuuskäsittelijä lähettää terapeutille

- tiedon myönteisestä kuntoutuspäätöksestä
- myönteisen päätöksen liitteenä kopiot asiakkaan hakemuksesta ja muista kuntoutuksen toteuttamisen kannalta välttämättömistä asiakirjoista kuten kuntoutussuunnitelmasta tai lääkärinlausunnosta
- terapeutin vaihtuessa terapiapalautteen aiemmasta terapiasta asiakkaan suostumuksella, jos terapeutti sitä pyytää.

Sovellettava lainkohta KKRL 63 §

1.7.6.1 Hyvinvointialueelle ja kuntaan tehtävät ilmoitukset

Lue lisää seuraavan linkin kautta:

Hyvinvointialueelle ja kuntaan tehtävät ilmoitukset (kela.fi)

1.8 Ratkaisun jälkeen

Asiakkaan tulee ilmoittaa Kelaan kaikista muutoksista, joilla on tai voi olla vaikutusta hänelle myönnettyyn kuntoutusetuuteen.

Päätöksen oikaisu ja poistaminen

Asiakkaalle annettu kuntoutuspäätös voi myöhemmin osoittautua virheelliseksi. Tällöin päätöstä oikaistaan antamalla asiakkaalle uusi päätös.

Oikaisutilanteessa voidaan joutua hakemaan virheellisen päätöksen poistamista muutoksenhakuelimeltä. Ohjeessa kerrotaan, milloin poistoa on haettava ja miten se tehdään.

Lue lisää oikaisemisesta ja poistamisesta kaikille etuuksille yhteisestä kohdasta Päätöksen oikaisu ja poistaminen ja prosessiohjeesta kohdasta Oikaisu ja poistaminen.

Liikamaksu

Kuntoutuspsykoterapiassa liikamaksutilanne voi tulla kysymykseen esimerkiksi silloin, kun palveluntuottaja laskuttaa toteutumatta jääneitä tai peruuntuneita käyntikertoja.

Regressioikeuden perusteella Kela voi periä takaisin korvaamansa kuntoutuksen silloin, kun asiakkaalla on oikeus muun lain mukaan järjestettyyn kuntoutukseen tai korvaukseen siitä.

Takaisinperintä

Lue lisää kaikille etuuksille yhteinen Takaisinperintä-ohje.

Muutoksenhaku

Kun asiakas on tyytymätön Kelan kuntoutuspäätökseen, hän voi hakea päätökseen muutosta valittamalla asiasta kirjallisesti sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakuntaan.

Lue kaikille etuuksille yhteisestä kohdasta Muutoksenhaku-ohje.

1.8.1 Asiakkaan ilmoitusvelvollisuus muutoksista

Asiakkaan tulee ilmoittaa Kelaan kaikista muutoksista, joilla on tai voi olla vaikutusta hänelle myönnettyyn kuntoutusetuuteen.

Asiakkaalla on velvollisuus kertoa mahdollisesta kuntoutuksen liittyvästä poissaolosta ja sen syystä palveluntuottajalle sekä Kelalle. Etuuskäsittelijä arvioi asiakkaan tilanteen perusteella, onko kuntoutuksen tavoitteet mahdollista saavuttaa poissaolosta huolimatta huomioiden poissaolon pituus ja syyt poissaoloon. Etuuskäsittelijä arvioi myös asiakkaan ilmoituksen perusteella, onko kuntoutusta mahdollista jatkaa poissaolon tai keskeytyksen jälkeen.

Asiakkaan on viipymättä ilmoitettava Kelalle, jos

- kuntoutus keskeytyy
- kuntoutuksen aloittaminen siirtyy tai
- kuntoutuksen ajankohta muuttuu tai terapeutti vaihtuu siten, että se vaikuttaa oikeuteen saada etuutta, pienentää etuuden määrää tai aiheuttaa terapeutin vaihtuessa päätöksen muuttamisen.

Jos Kela saa tietoonsa sellaisen asiakkaan olosuhteissa tapahtuneen muutoksen, joka voi vaikuttaa tälle myönnettyyn tai maksettavaan etuuteen, etuuskäsittelijä pyytää asiakkaalta selvityksen olosuhteiden muutoksesta. Etuuskäsittelijä tekee selvityksen perusteella tarvittavat toimenpiteet, esimerkiksi lakkauttaa kuntoutuspäätöksen.

Sovellettava lainkohta KKRL 43 §.

1.8.1.1 Olosuhteiden muutos kuntoutuspsykoterapian voimassa olevan päätöksen ajalla

Asiakkaan tulee ilmoittaa Kelaan kaikista muutoksista, joilla on tai voi olla vaikutusta hänelle myönnettyyn kuntoutusetuuteen.

Asiakkaan kuntoutuspsykoterapian päätökseen vaikuttavia tekijöitä:

- ***Kuntoutustuki ja työkyvyttömyyseläke***

Jos asiakas siirtyy pysyväälle työkyvyttömyyseläkkeelle kuntoutuspsykoterapiapäätöksen voimassa ollessa ja lopettaa työnteon, tulee asiakkaan päätös lakkauttaa. Tällöin asiakkaan kohdalla ei enää täyty kuntoutuspsykoterapian työelämätavoite, joka on joko työelämään siirtyminen, sinne palaaminen tai siellä jatkaminen.

Kuntoutuspsykoterapiapäätös lakkautetaan siten, että asiakkaalle ja terapeutille jää aikaa lopettaa terapia hallitusti. Tämä aika voi olla enintään kaksi kuukautta pysyvän työkyvyttömyyseläkkeen alkamisesta. Mikäli pysyvä työkyvyttömyyseläke myönnetään takautuvasti, aika voi olla enintään kaksi kuukautta työkyvyttömyyseläkepääätöksen antamisesta.

Jos kuitenkin asiakas työkyvyttömyyseläkkeestä huolimatta jatkaa työelämässä, voidaan työelämätavoitteen edelleen katsoa täyttyvän. Työelämässä olevien ryhmään kuuluvaksi katsotaan myös kuntoutustuella olevat sekä sellaiset työkyvyttömyyseläkkeellä olevat henkilöt, jotka aiemmin myönnetystä työkyvyttömyyseläkkeestä huolimatta aktiivisesti pyrkivät työelämään ja joilla on realistinen ammatillisen kuntoutuksen suunnitelma

- ***Vanhuuseläke***

Voimassa oleva kuntoutuspsykoterapiapäätös lakkautetaan, jos asiakas jää vanhuuseläkkeelle ja lopettaa työnteon. Asiakkaan päätös lakkautetaan näissä tapauksissa kahden kuukauden kuluessa vanhuuseläkkeen alkamisesta.

Jos asiakas jatkaa työnteoa vanhuuseläkkeellä ollessaan, voidaan työelämätavoitteen edelleen katsoa täyttyvän.

- ***Taiteilijaeläke***

Taiteilijaeläke ei ole varsinaiseen työeläkkeeseen verrattava vanhuuseläke eikä se näin ollen ole este kuntoutuspsykoterapian myöntämiselle, mikäli muut myöntöedellytykset täyttyvät.

- ***Kansaneläkelain 12 §:n 4 momentin mukaiset eläkkeet***

Pysyvästi sokealle, liikuntakyvyttömälle tai avuttomalle asiakkaalle maksettava työkyvyttömyyseläke (KEL 12 § 4 mom.) ei ole este kuntoutuspsykoterapian myöntämiselle, mikäli muut myöntöedellytykset täyttyvät.

1.8.2 Keskeyttäminen

Jos muuttuneiden olosuhteiden vuoksi on perusteltu syy olettaa, että kuntoutusetuus olisi lakkautettava, se voidaan osittain tai kokonaan keskeyttää, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu. Keskeyttämisestä on välittömästi ilmoitettava asiakkaalle ja etuutta koskeva päätös on annettava viivytyksettä.

Sovellettava lainkohta (KKRL 566/2005 49 §)

Tällainen tilanne on esimerkiksi silloin, kun Kela saa tietää asiakasta kohdanneesta jälkiseikasta, jonka vaikutuksesta etuuden myöntämisen edellytys poistuu.

Lue myös asiakkaan kuulemisesta.

1.8.3 Asiakkaan kuuleminen

Kuulemismenettelyssä asiakkaalla on mahdollisuus esittää oma näkemyksensä asiasta ennen asian ratkaisemista.

Tämän vuoksi asiakasta kuullaan esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

- Asiakkaan palveluntuottaja vaihtuu sopimusmuutoksen vuoksi.
- Kelaan on tullut asiakasta koskevia uusia tietoja ja selvityksiä, joiden vaikutuksesta hänellä ei ole tietoa ja jotka voivat johtaa etuuden lakkauttamiseen, hylkäämiseen joko kokonaan tai osittain tai muutoin voivat vaikuttaa asian ratkaisemiseen hänelle epäedulliseen suuntaan. Tällaisia uusia selvityksiä voivat olla esimerkiksi lääkärinlausunnot.
- Asiakkaasta on ristiriitaisia selvityksiä, esimerkiksi eri etuuksia varten annetut tiedot poikkeavat toisistaan.

Asiakasta ei tarvitse kuulla, jos

- hakemus hyväksytään kaikilta osin
- ratkaisu perustuu yksinomaan hakijan esittämään selvitykseen (asiaa ei kuitenkaan saa ratkaista pyytämättä tarpeellisia lisäselvityksiä)
- asia etuuslaeissa määritellyissä tilanteissa saadaan ratkaista asiakasta kuulematta.

Lue lisää Kuuleminen.

1.8.4 Tarkistaminen

Kuntoutuspäätöstä tarkistetaan, jos kuntoutuksen myöntämisperusteissa tapahtuu sellainen muutos, joka

- vaikuttaa oikeuteen saada kuntoutusetuutta
- aiheuttaa tarvetta arvioida uudelleen kuntoutustoimenpiteen laatua ja/tai laajuutta.

Tarkistus päätöksen antaminen perustuu asiakkaan hakemukseen tai muuhun tarkistuksen aiheuttaneeseen selvitykseen.

Tarkistus päätöksellä voidaan

- muuttaa myönnettyä aikaa
- muuttaa käyntikertojen tai vuorokausien määrää
- myöntää uusi palvelu tai palvelun jatkojakso
- aikaistaa haettua aikaa.

Tarkistus päätöksellä ei voida kuitenkaan lyhentää kuntoutusaikaa, vaan tällaisessa tapauksessa etuuskäsittelijän on lakkautettava toimenpide.

Tarkistus ratkaisulla ei voida muuttaa ratkaisun laatua hylkäävästä myönteiseksi tai myönteisestä hylkääväksi. Tällaisessa tilanteessa asiasta tehdään uusi ratkaisu.

Lue lisää kuntoutuspsykoterapian ratkaisutyön prosessiohjeesta kohdasta Tarkistaminen.

1.8.5 Lakkauttaminen

Kuntoutuspäätös lakkautetaan, jos

- kuntoutus keskeytyy
- kuntoutuksen myöntämisen edellytykset eivät enää täyty
- kuntoutusaikaa on tarvetta lyhentää ratkaisun jälkeen.

1. Jos asiakas on jättänyt hakemuksen, mutta Kela ei ole ehtinyt antaa päätöstä kuntoutuksesta, niin hakemuksen voi perua suullisesti tai kirjallisesti.

2. Jos asiakas pyytää annetun päätöksen lakkauttamista tulee lakkauttamispäätöksessä näkyä lakkauttamisen syy eli asiakkaan oma pyyntö.

Kohdan kaksi (2) perusteluna on, että asiakkaalle on viranomaisen tekemän tutkinnan johdosta syntynyt oikeus lakisääteiseen kuntoutukseen, jonka olemassaolo täytyy perua lakkauttamispäätöksellä. Sillä onko asiakas aloittanut konkreettisesti kuntoutuksen palveluntuottajalla ei ole väliä, koska lakkauttamisen kohteena on päätöksellä syntynyt oikeus. Sillä ei myöskään ole väliä onko päätös saanut lainvoiman, koska oikeus kuntoutukseen syntyy päätöksen antopäivämäärästä lukien, eikä lainvoiman saavuttamisen hetkellä.

Lakkautuspäätös tehdään tosiasiallista keskeytymispäivää tai myöntämisedellytysten päättymispäivää seuraavasta päivästä alkaen, riippumatta kuntoutuspäätöksen lakkauttamiseen johtavan tiedon saapumispäivästä. Näin palveluntuottajalle voidaan maksaa korvaus myös päivästä, jona kuntoutus on keskeytynyt.

Asiakas voi lakkauttaa kuntoutuspäätöksen suullisesti tai kirjallisesti. Lakkautuspäätös lähetetään tiedoksi palveluntuottajalle.

Kun kuntoutuspäätös lakkautetaan asiakkaan kuoleman vuoksi, siitä ei anneta lakkauttamispäätöstä kuolinpesälle.

Asiakas voi lakkauttaa kuntoutuspäätöksen suullisesti tai kirjallisesti. Lakkautuspäätös lähetetään tiedoksi palveluntuottajalle. Kun kuntoutuspäätös lakkautetaan asiakkaan kuoleman vuoksi, siitä ei anneta lakkauttamispäätöstä kuolinpesälle vaan kirjallinen päätös lähetetään palveluntuottajalle.

Kuntoutuksen keskeytyminen

Ennen lakkautuspäätöksen tekemistä tarkistetaan, ettei kuntoutuksesta ole maksettu korvausta ilmoitetun keskeytymisajankohdan jälkeen. Kuntoutuspäätöksen voi lakkauttaa vasta viimeisen toteutuneen kuntoutuspäivän tai käyntikerran jälkeen.

Asiakas voi pyytää kuntoutuspäätöksen lakkauttamista suullisesti tai kirjallisesti. Jos tieto kuntoutuksen keskeytymisestä tulee muualta kuin asiakkaalta itseltään, on kuntoutujaa kuultava.

Lue lisää ratkaisutyön prosessiohjeesta.

Kuntoutuksen myöntämisedellytysten päättyminen

Kuntoutuksen myöntämisen edellytykset voivat päättyä esimerkiksi tilanteessa, jossa asiakas ei enää ole sairausvakuutuslain mukaan vakuutettuna Suomessa.

Kuntoutusoikeuden päätymisen jälkeen on kuntoutuksesta voinut syntyä kustannuksia. Näissä tilanteissa etuuskäsittelijä selvittää maksamisen edellytykset ja mahdollisten

liikamaksujen käsittelyn. Tieto maksamisen edellytyksistä kirjataan kustannusten maksamista varten OIWA:an. Ennen päätöksen lakkauttamista kuntoutujaa on kuultava.

Lue lisää kuulemisesta.

Lue lisää kuntoutusrahan lakkauttamisesta.

Sovellettava lainkohta KKRL 566/2005 49 §

1.9 Kuntoutuskustannusten korvaaminen

Kela korvaa kuntoutuksesta aiheutuvat tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset asiakkaalle tai kuntoutuspalvelun tuottajalle.

Sovellettava lainkohta (KKRL 566/2005 14 §).

Lisäksi Kela korvaa kuntoutuksesta aiheutuvat tarpeelliset ja kohtuulliset matkakustannukset.

Katso matkojen korvaamisesta Sairaanhoidonkorvausten etuusohjeesta kohdasta Kelan kuntoutus.

Sovellettava lainkohta (KKRL 566/2005 15 §).

1.9.1 Korvattavat kustannukset

Kela korvaa terapiakäynneistä, nuoren terapiaan liittyvistä ohjauskäynneistä, lausuntopalkkioista sekä matkoista aiheutuvia kustannuksia. Kela ei korvaa terapisuhteen aloittamiseen liittyviä arviointikäyntejä. Kaikki kuntoutuspäätökseen perustuvat terapiakustannukset, matkoja lukuunottamatta, korvataan kuntoutusvaroista. Myös silloin, kun kuntoutuspsykoterapiaa antaa lääkäri, koko korvaus maksetaan kuntoutusvaroista, eikä käynneistä makseta sairausvakuutuslain mukaista korvausta.

Nuorten kuntoutuspsykoterapiana alkanut terapia korvataan koko kolmen vuoden enimmäisajan nuorten terapiana, vaikka kuntoutuja täyttäisi 26 vuotta kesken kolmen vuoden terapiakokonaisuuden.

Lue lisää **matkojen korvaamisesta** Sairaanhoidonkorvausten etuusohjeesta kohdasta Kelan kuntoutus.

Lue myös korvattavat käyntikerrat >kuntoutuspsykoterapia etäkuntoutuksena ja kuntoutuspsykoterapia ulkomailla.

Sovellettavat lainkohdat (KKRL 566/2005 14 §) ja (SVL 1224/2004 2 luku 3 §).

1.9.2 Terapiakäynnit

Kuntoutuspsykoterapiakäynnit korvataan kuntoutuspäätöksen perusteella. Maksamisen yhteydessä seurataan terapiakäyntien toteutumista päätöksessä mainittujen enimmäismäärien puitteissa. Kuntoutuspsykoterapiaa korvataan enintään 80 käyntikertaa vuodessa ja yhteensä enintään 200 käyntikertaa kolmen vuoden aikana. Näiden enimmäismäärien yli meneviä käyntikertoja ei korvata.

Kuntoutuspsykoterapiasta aiheutuvista kustannuksista korvataan asiakkaalle enintään vahvistetun korvaustason mukainen määrä. Asiakkaan maksettavaksi jää psykoterapeutin perimän palkkion ja maksettavan terapiakorvauksen välinen erotus käyntikerralta.

Kuntoutuspsykoterapian korvaustason perusteet ja enimmäismäärät vahvistetaan valtioneuvoston asetuksella (Valtioneuvoston asetus kuntoutuspsykoterapian korvaustasosta 10.12.2015/1469). Korvaustasoa määrättäessä otetaan huomioon kuntoutusterapian laatu, sen vaatima työ ja aiheuttama kustannus.

Käyntikerrasta maksetaan pääsääntöisesti yhden käyntikerran korvaus. Käyntikerran kesto on yleensä 45–60 minuuttia ja perhe- ja paripsykoterapiassa 60 tai 90 minuuttia.

Terapiakäynti voidaan toteuttaa ja korvata kaksoiskäyntinä (yksilö- ja ryhmäterapiassa 90 – 120 minuuttia) jos asiakkaan olosuhteet tai terapiamenetelmä edellyttävät terapian toteuttamista kaksoiskäyntinä. Kaksoiskäyntien tulee aina pohjautua kuntoutujan tilanteeseen ja tarpeisiin.

Jos terapia toteutuu kaksoiskäyntinä, pitää myös psykoterapeutin tilityksessä tai asiakkaan korvaushakemuksessa näkyä kaksi käyntikertaa samalle päivälle. Näissä tilanteissa asiakkaalta menee samalla myös kaksi käyntikertaa ja hän maksaa kaksi omavastuuta.

Hoitoneuvotteluna toteutuneesta käyntikerrasta korvataan psykoterapeutille terapiakäynnin mukainen korvaus. Psykoterapeutille korvataan myös terapiaan liittyvästä hoitoneuvottelusta aiheutuneet matkakustannukset.

Katso Kuntoutuspsykoterapiasta maksettavat [enimmäismäärät](#).

1.9.3 Matkakustannukset

Terapeutille korvataan terapiaan liittyvästä hoitoneuvottelusta aiheutuneet matkakustannukset. Matkakustannukset korvataan verohallinnon voimassa olevien kilometrikorvausten mukaisesti. Niille musiikkiterapeuteille, jotka ovat arvonlisäverovelvollisia, voidaan korvata myös matkakorvaukseen liittyvä arvonlisäveron osuus.

Katso asiakkaan terapiamatkojen korvaamisesta Sairaanhoidonkorvausten etuusohjeesta.

1.9.3.1 Ohjauskäynnit

Kuntoutuksesta aiheutuvina tarpeellisina kustannuksina korvataan myös nuoren terapiaan osallistuvilla omaisilla tai muilla läheisillä kuntoutukseen liittyvistä ohjauskäynneistä aiheutuvia kustannuksia, jos omaisen tai muun läheisen osallistuminen sisältyy 11 b §:n mukaiseen kuntoutukseen.

Ohjauskäyntien korvaamisessa noudatetaan samoja korvausperusteita kuin terapiakäyntien korvaamisessa.

Lue myös ohjauskäyntien korvaamisesta [Kuntoutuspsykoterapian enimmäiskorvausmäärät kuntoutuspsykoterapiassa](#).

1.9.3.2 Lausuntopalkkiot

Kela ei korvaa kuntoutuskustannuksena kuntoutuspsykoterapian hakemista varten tehtyjä lääkärinlausuntoja. Asiakkaan maksettavaksi jää hoitavan lääkärin perimät palkkiot. Asiakkaalla voi olla mahdollisuus saada [lääkärinpalkkiosta sairausvakuutuslain](#) mukainen korvaus.

Mikäli Kela tarvitsee kuntoutushakemuksen liitteenä olevan kuntoutussuunnitelman tai B -lääkärinlausunnon lisäksi muita lääketieteellisiä lausuntoja tai selvityksiä, ne voidaan korvata erillisen Tutkimuslausunto-päätöksen perusteella. Näistä lausunnoista maksetaan kohtuullinen korvaus.

Kela korvaa psykoterapeuttien laatimat, kuntoutuspsykoterapian jatkohakemusta varten tehdyt psykoterapiapalautelausunnot ja psykoterapian loppulausunnot. Lausuntopalkkio maksetaan sen jälkeen, kun psykoterapeutti on toimittanut Kelaan vaadittavan lausunnon.

Terapiapalautepalkkioiden enimmäismäärät vahvistetaan valtioneuvoston asetuksella ja palkkio maksetaan kuntoutuksena.

Lue myös [kuntoutuspsykoterapiasta maksettavat enimmäismäärät](#).

1.9.4 Kustannukset, joita Kela ei korvaa

Kela ei korvaa arviointikäyntejä eikä peruuntuneita käyntejä.

Kuntoutuspsykoterapiana ei esimerkiksi korvata

- aikarajoitteista, potilaan hoitoon kuuluvaa lyhytterapiaa (sen sijaan lyhytkestoista kuntoutuspsykoterapiaa voidaan korvata)
- eläinavusteista kuntoutuspsykoterapiaa
- psykodraamaa
- terapiaa, joka sisältää sekä yksilö- että ryhmätapaamisia
- kahden tai useamman terapeutin toteuttamaa ryhmäterapiaa
- kuntoutuspsykoterapiaa ulkomaille > kts. kuntoutuspsykoterapia etäkuntoutuksena
- pelkästään psykoterapiaopintoihin liittyvää kuntoutuspsykoterapiaa.

1.9.5 Korvauksen hakeminen

Henkilöasiakas

Asiakkaan on haettava korvausta kuntoutuksesta aiheutuneista kustannuksista **6 kuukauden kuluessa** palvelun antamisesta tai maksun suorittamisesta.

Kustannuksesta haetaan korvausta käyttämällä lomaketta KU 204 Kuntoutuslasku.

Kuntoutuslaskulomakkeen voit lähettää OmaKela palvelun kautta. Tarkemmat ohjeet voi katsoa tästä [linkistä](#).

Lomakkeen liitteenä on toimitettava selvitys niistä kuntoutuksen kustannuksista, joista haetaan korvausta (esim. lasku).

Selvityksestä tulee ilmetä kuntoutuksen käyntipäivät ja -kerrat.

Palveluntuottaja

Palveluntuottajan on laskutettava kuntoutuksesta aiheutuneet kustannukset **viimeistään 2 kuukauden kuluessa** palvelun antamisesta.

Pitkäkestoisen kuntoutuksen osalta tämä tarkoittaa sitä, että palveluntuottajan on laskutettava kustannukset kahden kuukauden kuluessa kunkin toteutuneen jakson päättymisestä lukien.

Jos kuntoutuskurssiin tai moniammatilliseen yksilökuntoutukseen kuuluu käyntikertoja tai seurantapäiviä, voidaan niiden kustannukset laskuttaa yhdessä tai useammassa erässä viimeistään 2 kuukauden kuluessa viimeisestä käyntikerrasta tai seurantapäivästä.

Korvaus tai osa siitä voidaan maksaa edellä mainittujen määräaikojen ylittymisestä huolimatta, jos maksun epääminen myöhästymisen vuoksi olisi kohtuutonta. Palveluntuottajien kohdalla kohtuullistamisharkinnassa voidaan ottaa huomioon lyhyempi laskutusaika. Käytännössä palveluntuottaja voi menettää oikeuden korvaukseen esim. silloin, kun laskujen lähettäminen on myöhästynyt toistuvasti määräaika koskevasta huomautuksesta huolimatta ja myöhästynyt lasku on lähetetty huomattavasti määräajan jälkeen.

Kustannukset laskutetaan käyttämällä lomaketta [Tilitys kuntoutuskustannuksista KU 206 \(pdf\)](#) ja asiakaskohtainen laskutuslomake, joka on jokin seuraavista:

- [lomake KU 201 \(pdf\) avo- ja laituskuntoutus sekä kurssit](#)
- [lomake KU 205 \(pdf\) kuntoutuspsykoterapia ja neuropsykologinen kuntoutus](#)
- [lomake KU 203 \(pdf\) vaativan lääkinällisen kuntoutuksen terapiat.](#)

Tilityslomake toimii yksittäisten henkilöiden laskujen viitenumerollisena yhteenvetolomakkeena ja siihen liitetään henkilöiden yksilöidyt laskulomakkeet.

Palveluntuottaja voi käyttää sekä tilityslomakkeena että laskulomakkeena omia lomakkeitaan, jos niissä on kaikki vastaavat tiedot kuin Kelan lomakkeissa. Lomakkeesta tulee käydä ilmi, että se koskee kuntoutuskustannuksia.

Laskuissa käytetään Kelan hyväksymiä hintalajeja ja hintoja.

Sovellettava lainkohta (KKRL 566/2005 41 §).

1.9.6 Maksaminen

Kela maksaa haetut kuntoutuskustannukset maksuehtolain (Laki kaupallisten sopimusten maksuehdoista, 30/2013) mukaisessa maksuajassa, joka on enintään 30 päivää siitä, kun lasku tai tilitys saapuu Kelaan.

Edellytyksenä on, että palveluntuottajan toimittamassa laskussa on riittävät tiedot ja selvitykset laskun maksamiseksi.

Jos palveluntuottajan laskun maksaminen on myöhässä Kelasta johtuvasta syystä, maksetaan viivästysseuraamukset ilman erillistä vaatimusta. Jos laskun maksaminen on viivästynyt palveluntuottajasta johtuvasta syystä, ei viivästymisestä aiheutuneita kuluja makseta.

Viivästyskoron lisäksi Kela maksaa 40 euron vakiokorvauksen perintäkuluista. Palveluntuottajalla on oikeus vakiokorvaukseen Kelan maksuviivästyksen perusteella. Vakiokorvauksen maksaminen ei edellytä, että velkoja olisi lähettänyt Kelalle maksumuistutuksen tai ryhtynyt muihin toimenpiteisiin saatavan perimiseksi. Jos palveluntuottajan perintäkulut ovat suuremmat kuin vakiokorvauksena maksettava 40 euroa, korvataan palveluntuottajalle vaatimuksesta perinnästä aiheutuneet kohtuulliset kulut siltä osin kuin ne ylittävät vakiokorvauksen määrän.

Viivästysseuraamusten maksamisesta tai niiden hylkäämisestä lähetetään palveluntuottajalle kirjallinen ilmoitus.

Viivästyskorotuksen laskeminen

Viivästyskorkoon oikeuttavien korkopäivien laskeminen alkaa välittömästi 31. päivästä laskun vastaanottamisesta. Laskun maksamiseen annettua 30 päivää ja korkopäivien määrää laskettaessa otetaan huomioon arki- ja pyhäpäivät. Viivästyskorko kaupallisissa sopimuksissa on 8 % + viitekorko. Kulloinkin voimassa oleva viivästyskorko kaupallisissa sopimuksissa tulee tarkistaa Suomen pankin sivuilta.

Viivästyskorko lasketaan seuraavan kaavan mukaan:

Kaupallisten sopimusten viivästyskorko x korkopäivät x laskun summa

100 x 360

Palveluntuottajalle annetaan asiasta ilmoituskirje (KQI01 tai KQI02). Katso lisää teknisistä ohjeista: viivästysseuraamusten maksaminen.

Sovellettavat lainkohdat [Laki kaupallisten sopimusten maksuehdoista](#), [Korkolaki 4a §](#), [Laki saatavien perinnästä 10 ja 10i §](#)

1.9.7 Terapiakustannusten laskutusaika

Asiakkaan on haettava korvausta kuntoutuksesta aiheutuneista kustannuksista 6 kuukauden kuluessa maksun suorittamisesta.

Palveluntuottajan on laskutettava kuntoutuksesta aiheutuneet kustannukset 2 kuukauden kuluessa palvelun antamisesta.

Korvaus tai osa siitä voidaan maksaa edellä mainittujen määräaikojen ylittymisestä huolimatta, jos maksun epääminen myöhästymisen vuoksi olisi kohtuutonta. Palveluntuottajien kohdalla kohtuusharkinnassa tulee ottaa huomioon lyhyt määräaika. Käytännössä palveluntuottaja voi menettää oikeuden korvaukseen lähinnä silloin, kun laskujen lähettäminen on myöhästynyt toistuvasti määräaika koskevasta

huomautuksesta huolimatta ja myöhästynyt lasku on lähetetty huomattavasti määräajan jälkeen.

Sovellettava lainkohta (KKRL 566/2005 41 §).

1.9.8 Maksunsaajat

Korvaus kuntoutuksesta aiheutuneista kustannuksista kuuluu lähtökohtaisesti asiakkaalle. Täysi-ikäisen osalta korvaus voidaan maksaa ainoastaan asiakkaalle itselleen kuntoutuslaissa olevan siirtokiellon vuoksi. (KKRL 52 §)

Kuntoutusetuus voidaan tietyissä tilanteissa maksaa myös muulle maksunsaajalle, joita voivat olla:

- edunvalvoja tai laillisesti valtuutettu asiamies
- hyvinvointialueen sosiaalihuollon toimielin
- kuntoutuspalveluntuottaja ostopalvelusopimuksen tai Kelan hyväksynnän perusteella
- palveluntarjoaja, esimerkiksi apuvälineen käytön opetuskustannusten laskuttaja tai tuki- tai lukioopettaja
- muu laskuttaja, esimerkiksi apuvälinekustannusten laskuttaja tai suoraan Kelaa laskuttava oppilaitos
- ulosottoviranomainen palveluntuottajan työkorvausten osalta.

Kuntoutuskorvauksen laskuttajana voi toimia myös kuntoutuspalvelun tuottajan ilmoittama muu laskuttaja, esimerkiksi lääkäriasema. Maksunsaaja on näissä tapauksissa kuitenkin aina kuntoutuspalvelun tuottaja.

Edunvalvoja

Korvaus maksetaan edunvalvojalle tai hänen määräämälleen asiakkaan tilille, jos edunvalvoja on määrätty hoitamaan asiakkaan omaisuutta tai taloudellisia asioita.

Jos edunvalvontamääräyksessä ei mainita mitään edunvalvojan tehtävistä, katsotaan, että se kattaa etuusasioiden hoitamisen.

Edunvalvojan tehtävänä on ilmoittaa, mille tilille korvaus maksetaan.

Lue lisää:

Tilinumeron pyytäminen edunvalvojalta ja maksunsaajaratkaisun tekeminen

Hyvinvointialue

Ennakkoon myönnetty toimeentulotuki

Hyvinvointialue voi periä ja nostaa henkilölle maksettavan kuntoutusetuuden samalta ajalta, jolta se on maksanut hänelle toimeentulotukea ennakkona odotettavissa olevaa etuutta vastaan (TOTUL 1412/1997 23 §).

Hyvinvointialueella on oikeus saada kuntoutusetuus siitä päivästä alkaen, josta etuus olisi voitu maksaa hakijalle itselleen edellyttäen, että toimeentulotukea on maksettu samalta ajalta. Oikeus ulottuu siihen päivään asti, johon toimeentulotukea on maksettu kuntoutuspäätöksen antamishetkellä.

Kuntoutuspäätöksen antamisen jälkeen myönnetty tai maksuunpantu toimeentulotuki ei ole odotettavissa olevaa etuutta vastaan maksettua toimeentulotukea, eikä tällainen toimeentulotuki oikeuta kuntoutusetuutena maksettavan korvauksen saamiseen.

Koska Kela ei saamansa maksuvaatimuksen perusteella kuitenkaan tiedä, kuinka pitkältä ajalta toimeentulotukea on kuntoutuspäätöksen antamishetkellä ehditty maksaa, Kela maksaa kuntoutusetuuden maksuvaatimuksen loppuun asti, ellei vaatimusta sitä ennen poisteta.

Hyvinvointialueen tehtävänä on huolehtia, että maksuvaatimus poistetaan siitä päivästä alkaen, josta kuntoutusetuuden maksamiselle ei ole enää edellytyksiä.

Kela voi periä ja nostaa asiakkaalle maksettavan kuntoutusetuuden ajalta, jolta se on maksanut perustoimeentulotukea ennakkona odotettavissa olevaa etuutta vastaan. Kuntoutusetuus maksetaan ensin Kelalle, jos siihen kohdistuu sekä Kelan että hyvinvointialueen maksuvaatimus. Yli jäänyt osa maksetaan hyvinvointialueelle.

Perhe- ja laitoshoidon kustannukset

Jos kuntoutusetuutta saava asiakas on hoidossa esim. hyvinvointialueen järjestämässä perhe- tai laitoshoidossa, voi hyvinvointialue periä ja nostaa samalta ajalta maksettavan kuntoutusetuuden suoraan Kelalta, käytettäväksi asiakkaan hoidosta, ylläpidosta tai huollosta määrätyn maksun korvaamiseen (AML 734/1992 14 §).

Hyvinvointialue voi periä lastensuojelulain nojalla järjestämänsä perhehoidon, laitoshuollon (lastenkoti tms. lastensuojelulaitos) tai asumispalvelun aiheuttamista kustannuksista kohtuullisen korvauksen samalta ajalta maksettavasta kuntoutusetuudesta (KKRL 48 § 2 mom.).

Menettely hyvinvointialueelle maksettaessa toimeentulotukilain 23 § perusteella

Kuntoutusetuus maksetaan hyvinvointialueelle, jos tämä on ilmoittanut vaatimuksesta vähintään kaksi viikkoa ennen etuuden maksupäivää. Tällöin etuutta ei voida maksaa asiakkaalle itselleen tai muulle maksunsaajalle.

Hyvinvointialueen tulee tehdä maksuvaatimus Kelaan lomakkeella EV255 valitsemalla kohdassa Etuus, jota perintä koskee, Muu, mikä ja kirjoittamalla siihen Kuntoutus. Maksuvaatimuksen voi tehdä myös muulla tavoin kirjallisesti.

Maksuvaatimuksesta tulee ilmetä

- etuudensaajan tiedot
- että perintä koskee kuntoutusta. Pelkkä ilmoitus kuntoutusrahaetuuden perinnästä ei riitä, koska kyse on eri etuudesta
- lakiperuste (TOTUL 23 §)
- ajanjakso, jota perintä koskee
- perittävä määrä
- hyvinvointialueen maksuosoite

Ulosotto

Palveluntuottajalle maksettava työkorvaus on ulosmittauskelpoinen, joten se voidaan maksaa suoraan ulosottoviranomaiselle.

Kuntoutujalle suoritettavia korvauksia kuntoutuskustannuksista tai myönnettyä elinkeinotukea ei saa ulosmitata.

1.9.9 Maksaminen hyvinvointialueille

Hyvinvointialue voi periä ja nostaa henkilölle maksettavan kuntoutusetuuden samalta ajalta, jolta se on maksanut hänelle toimeentulotukea ennakkona odotettavissa olevaa etuutta vastaan (TotuL 1412/1997 23 §).

Hyvinvointialueella on oikeus saada kuntoutusetuus siitä päivästä alkaen, josta etuus olisi voitu maksaa hakijalle itselleen edellyttäen, että kunta on maksanut toimeentulotukea samalta ajalta. Oikeus ulottuu siihen päivään asti, johon kunta on maksanut toimeentulotukea kuntoutuspäätöksen antamishetkellä.

Kuntoutuspäätöksen antamisen jälkeen myönnetty tai maksuunpantu toimeentulotuki ei ole odotettavissa olevaa etuutta vastaan maksettua toimeentulotukea, eikä tällainen toimeentulotuki oikeuta kuntaa kuntoutusetuutena maksettavan korvauksen saamiseen. Koska Kela ei saamansa maksuvaatimuksen perusteella kuitenkaan tiedä, kuinka pitkältä ajalta toimeentulotukea on kuntoutuspäätöksen antamishetkellä ehditty maksaa, Kela maksaa kuntoutusetuuden maksuvaatimuksen loppuun asti, ellei vaatimusta sitä ennen poisteta.

Hyvinvointialueen tehtävänä on huolehtia, että maksuvaatimus poistetaan siitä päivästä alkaen, josta kuntoutusetuuden maksamiselle ei ole enää edellytyksiä.

Jos hyvinvointialueen järjestämässä perhe- tai laitoshoidossa, esimerkiksi päihdekuntoutuksessa, oleva asiakas saa kuntoutusetuutta, hyvinvointialue voi periä ja nostaa samalta ajalta maksettavan etuuden suoraan Kelalta käytettäväksi hoidosta, ylläpidosta tai huollosta määrätyn maksun korvaamiseen (AML 734/1992 7 §).

Myös lastensuojelulain nojalla järjestämänsä perhehoidon, laitoshuollon (lastenkoti tms. lastensuojelulaitos) tai asumispalvelun aiheuttamista kustannuksista hyvinvointialue voi periä kohtuullisen korvauksen samalta ajalta maksettavasta kuntoutusetuudesta (AML 734/1992 7 §).

Hyvinvointialueen tulee ilmoittaa maksuvaatimuksesta Kelalle kirjallisesti vähintään 2 viikkoa ennen etuuden maksupäivää. Ilmoituksessa on mainittava ajat, joilta toimeentulotukea on maksettu.

Asiakkaalle annetaan kirjallinen ilmoitus kuntoutusetuutena maksettavan korvauksen suorittamisesta kunnalle.

1.9.10 Maksuosoite

Korvaus maksetaan korvauksen saajan ilmoittamalle Euroopan unionissa sijaitsevalle tilille. Jos tilille maksaminen ei ole mahdollista, esim. jos korvauksen saaja ei pyydetessä anna tilinumeroa tai jos hän esittää Kelalle erityisen syyn, korvaus maksetaan maksuosoituksena Osuuspankin (OP) kautta. Tällöin edellytetään, että korvauksen saajalla on voimassa oleva postiosoite Suomeen. Tilinumeromuutokset tehdään korvauksen saajan ilmoituksen perusteella.

Asiakas voi ilmoittaa tilinumeromuutoksen lomakkeella Y 121, verkkoasioinnissa tai tietyissä tilanteissa suullisesti. Tilinumeromuutoksia ei oteta vastaan sähköpostitse.

Jos täysi-ikäinen asiakas ilmoittaa tilinumerotiedon yhteydessä, että tilinumero on jonkin toisen henkilön esim. isän tai äidin, pyydetään häneltä oma tilinumerotieto. (Katso toimintaohjeet prosessista)

Jos asiakkaaseen ollaan yhteydessä Kelasta, hänen etuusasiansa hoitamiseksi ja asiakas samalla ilmoittaa tilinumerotietonsa, niin tilinumerotieto voidaan ottaa vastaan, kun asiakas on tunnistettu. (katso toimintaohjeet prosessista)

1.9.11 Ennakonpidätyksen yleiset periaatteet ja perusteet

Etuuksille yhteinen Ennakonpidätys-ohje.

Ennakonpidätyksen toimittaminen etuudessa.